

Vahiy Kitabı'nda Ayinsel Düzen ve Kutsal İbadetin Tezahürü

Vahiy Kitabı ile Kutsal Ayin'i Anlamanın
Sade ama Derinlikli Bir Yolu

Yazan: Timothy A. Rossow

Türkçe

“Vahiy Kitabı’nda Ayinsel Düzen ve Kutsal İbadetin Tezahürü”

Orijinal Başlık:

The Liturgy in the Book of Revelation
A Simple Way to Understand Both The Liturgy and
the Apocalypse (İngilizce)

Yazarlar:

Timothy A. Rossow

İlk Yayın:
ve İzin:

Timothy A. Rossow
Blue Pomegranate Press
Confessional Lutheran Resources for Congregations
and Pastors, 306 Westbury Ct. Naperville, Illinois

© Türkçe çeviri:

Dansk Balkan Mission
Houman Safajoo

Çevirmen:
Yayınevi:

Houman Safajoo
Dansk Balkan Mission
İlk baskı: Haziran 2025

Grafik Tasarım:

Knud W. Skov, DBM

Bu kitabın çevirisi ve yayını iki yayınevinin ortak çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın hiçbir bölümü, yayınevlerinin önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir şekilde ve hiçbir yolla — elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka herhangi bir yöntemle — çoğaltılamaz, bir bilgi sisteminde saklanamaz ya da iletilemez. Bu kitap yalnızca ücretsiz olarak dağıtılabilir; satılamaz

Dağıtım Adresi:

Dansk Balkan Mission
Br. Roddingvej 5a, DK - 6630 Rødding
Tel: +45-74821757
www.balkanmission.dk dbm@balkanmission.dk

Lutheran İnceleme Merkezi
Türkiye’de Lüterciler
Ziyapaşa Bulvarı No:93
Özaltın apt. 6. Floor, door 62
01060 Seyhan/Adana, Türkiye

Soli Deo Gloria!

İçindekiler

I.	Vahiy Kitabı'nda Ayinsel Düzen ve Kutsal İbadetin Tezahürü	5
II.	Mesih, Ayinsel Giysiler İçinde Yuhanna'ya Görünür ve Yedi Cemaate Hitaben Mektupları Bildirir	12
III.	Boğazlanmış Kuzu, “Bu Bayramdır” ve Diğer Litürjik Ezgileri Ortaya Çıkarır	17
IV.	Beyaz Kaftanlar, Buhur ve Secde	23
V.	Fahişenin Yıkımı, Başka İlahların Peşinden Gitmek, Neden Rab'bin Sofrasını Herkese Açmayız	35
VI.	Rab'bin Sofrası, Ayinsel Duruş ve Yeni Gök ile Yeni Yer'de Derin Huşu ve Saygılı Bir Ruh Hâli	39
VII.	Sonuç	46

Bölüm 1

Vahiy Kitabı'nda Ayinsel Düzen ve Kutsal İbadetin Tezahürü

Bu Kitapçığın Amacı ve Ruhani Gayesi

Vahiy Kitabı, birçok insan için derin bir tedirginlik ve çekince uyandıran, gizemli bir eserdir. Sayısız sıra dışı ve bazen ürkütücü imgelerle dolu olan bu kitap, aynı zamanda karmaşık ve ilk bakışta anlaşılması güç bir zaman dizinine sahiptir. Ne var ki, bu kutsal metne yaklaşmanın hem anlamlı hem de sağlam temellere dayanan bir yolu vardır: geleneksel Hristiyan imanının içinde şekillenmiş olan ayin merkezli bakış açısıyla okumak. Elinizdeki bu küçük fakat özlü kitapçık, Vahiy Kitabı'nda yer alan ayinsel düzenin ve kutsal ibadetin izlerini sürmeyi amaçlar. Bu bağlamda, kitaptaki pek çok ifade, söz kalıbı ve ibadet hareketi dikkatle tespit edilmekte ve teker teker açıklanmaktadır. Aynı zamanda bu çalışma, Vahiy'in temel yapısına dair aydınlatıcı bilgiler sunmakta ve okuyucunun metni daha derinlikli biçimde anlayabilmesi için litürjik bir çerçeveye yapılandırılmış bir okuma planı önermektedir. Böylelikle, bu esrarengiz ve ilahi yönlendirmelerle örülü kutsal metin, hem daha sade hem de daha derinlikli bir kavrayışla keşfedilebilecek bir yapıya bürünür. Kitabın karanlık görünen yüzü, ayinsel ışıkla aydınlanır; karmaşa gibi duran dizinler, anlamlı bir ibadet düzeni içinde yerini bulur.

Vahiy Kitabı'nda litürjik düzenin izlerine tanıklık etmek, bizlere geleneksel ayin düzeninin yalnızca tarihi bir gelenek ya da insan eliyle şekillenmiş bir tören olmadığını, aksine doğrudan Kutsal Kitap'a dayandığını açıkça gösterir. Bugün birçok sadık Hristiyan, ibadet anlayışı etrafında süregiden sessiz ama derin bir çekişmenin farkındadır. Geleneksel, köklü ve düzenli ibadet biçimleri; giderek artan bir şekilde, popüler kültürün etkisinde şekillenen, yüzeyselleştirilmiş ve resmiyetten uzak ibadet anlayışlarının gölgesinde kalmaktadır. Ancak Vahiy Kitabı'nda Ayinsel Düzen ve Kutsal İbadetin Tezahürünü görmek, bu düzenin ne Orta Çağ'dan kalma süslü bir ritüel, ne de insan hayal gücünün ürünü olduğunu ortaya koyar. Aksine bu ibadet şekli, Kutsal Kitap'ın kendi bünyesinde yer alan göksel tapınmadan, semavi düzenden, meleklerin ilahilerinden ve Tanrı'nın huzurundaki kulluk sahnelerinden doğrudan ilham almıştır. Kilisenin ayin düzeni, insan eliyle yaratılmış değil, gökteki tapınağın yeryüzündeki kutsal yansımasıdır.

Kutsal Kitap'taki pek çok kitaba kıyasla, Vahiy Kitabı'nda ayine ve ibadet düzenine dair göndermeler hem sayıca fazladır hem de daha belirgin bir şekilde metnin yapısına işlemiştir. Bu dikkat çekici durum, bizlere önemli bir gerçeği hatırlatır: Tanrı halkının yaşamı - ister Eski Antlaşma döneminde, yani Yeni Antlaşma çağından önce olsun, ister gelecekteki yücelik çağında, yani Mesih'in gelişinden sonra yaşanacak yeni yaratılıшта - daima ayinsel yapılarla, kutsal ritüellerle ve ilahi düzenle şekillenmiştir. Eski Antlaşma, tarihsel zaman çizgisinin bir ucunda yer alır ve temelini, Tanrı'nın çölde İsrail halkına lütfettiği kurban sistemi ve tapınma düzeni oluşturur; bu bağlamda son derece detaylı, düzenli ve litürjik bir yapıya sahiptir. Aynı tayfın diğer ucunda ise, Tanrı'nın nihai maksadını ve göksel planının tamamlanışını ortaya koyan Vahiy Kitabı bulunur; bu kitap da benzer şekilde, ayinsel bir model üzerine kurulmuş, semavi ibadetin yeryüzündeki yansıması olarak kurgulanmıştır. İşte elinizde tuttuğunuz bu kitapçık, tam da bu temel anlayışa dayanarak hazırlanmıştır.

Amacımız, Vahiy Kitabı'nın belirli ve anlamlı bölümlerini dikkatle seçip, bu metinleri tarihsel kilise geleneği içinde gelişmiş

olan ayinsel yorumlarla birlikte sunmak ve böylece okuyucuya Kutsal Kitap'ın tamamında tekrar eden büyük temalardan birini - Tanrı'ya yaklaşımın ayrılmaz bir parçası olarak ayin düzenini - açıkça göstermektir. Okuyucu, bu kitapçık aracılığıyla yalnızca Vahiy'in gizemli imgelerini daha iyi anlamakla kalmayacak, aynı zamanda bu imgelerin ardında yatan ruhani düzeni, tarihsel sürekliliği ve göksel ibadetin yeryüzündeki yansımasını da daha derinlikli bir şekilde kavrayacaktır.

Modern Hristiyanlık, özellikle son yüzyıllarda belirginleşen bir biçimde, ayinlere, törenlere ve kutsal ritüellere karşı mesafeli, hatta zaman zaman açıkça karşıt bir tutum sergilemektedir. Bu eğilim, temellerini çoğunlukla Kutsal Kitap'ın kendi içsel teolojisinden değil, 17. ve 18. yüzyıllarda etkisini gösteren Aydınlanma düşüncesinden, yani insan merkezli hümanizmden ve akılcılığa dayalı felsefi sistemlerden almaktadır. Günümüz kiliselerinin önemli bir kısmı, bu felsefi dalganın etkisiyle, ibadeti daha bireysel, daha sade ve daha "anlam merkezli" bir şekle dönüştürmüş; bu da çoğu zaman ibadetin kutsallığını ve Tanrı'ya özgü düzenini gölgelemiştir. Elinizdeki bu kitapçık, işte bu bağlamda, Vahiy Kitabı'nda yer alan ayinsel düzeni ve Tanrı'ya sunulan kutsal ibadetin tezahürlerini daha yakından tanımanız için hazırlanmış bir rehber niteliğindedir. Bu eser, Yuhanna'nın gördüğü tüm görüm ve esinleri ayrıntılı biçimde ele alan akademik bir tefsir kitabı değildir; ancak her bölümde, anlamayı kolaylaştıracak nitelikte özenle hazırlanmış kısa fakat derinlikli özetler yer almakta ve okuyucunun hem metne hem de onun litürjik bağlamına daha bilinçli bir şekilde yaklaşmasına katkı sağlamaktadır. Böylece yalnızca Vahiy Kitabı'nın içeriğini daha iyi kavramış olmayacak, aynı zamanda Kutsal Kitap'ın genelinde yer alan ayinsel yapının ne denli köklü, sağlam temelli ve Tanrı'ya sadakatle dayalı bir gerçeklik olduğunu da açık bir biçimde göreceksiniz.

Bu Kitapçığın Düzeni ve Takip Ettiği Yöntem

Elinizdeki bu kitapçık, Vahiy Kitabı'nda yer alan ve özellikle ayinsel düzen ile kutsal ibadet açısından öne çıkan, anlam yüklü ve

dikkat çekici bölümleri bir araya getirmekte; her bölümün ardından da okuyucunun derinleşmesine katkı sağlayacak şekilde hazırlanmış kısa, özlü ve açıklayıcı yorumlara yer vermektedir. (Kitapta kullanılan Kutsal Kitap metni, İngilizce Standard Versiyon (English Standard Version çevirisidir - Çevirmen Notu: Bu kitabın Türkçe tercümesinde, Kutsal Kitap Yeni Çeviri (2001, 2008) çevirisidir). Vahiy Kitabı'nın litürjik yönü daha sınırlı olan bölümleri, ana metne doğrudan alınmamış olmakla birlikte, bütünlük duygusunu ve anlatı akışını korumak adına, bu bölümler için de özenle hazırlanmış özetler sunulmuştur. Bu sayede, okuyucu hem kitabın içeriğini takip etmekte zorlanmayacak, hem de zamanın sonuna dair Kutsal Kitap'ın sunduğu o büyük ilahi anlatının kesintisiz ve bütüncül bir manzarasını önünde bulabilecektir. Böylece bu kitapçık, yalnızca ayinsel zenginliği yansıtmakla kalmayıp, aynı zamanda Vahiy Kitabı'nın yapısal akışını da eksiksiz biçimde yansıtan bir yol rehberi niteliği taşımaktadır.

Kutsal Kitap metni, italik yazı karakteriyle ve sayfa içinde içeriden hizalanmış biçimde sunulmuştur. Ayinsel ve ibadetsel anlam taşıyan ayetler, dikkat çekmesi amacıyla kalın yazı tipiyle öne çıkarılmıştır. Her bölümün sonunda yer alan yorumsal açıklamalar ise, kutsal metnin ardından, normal yazı karakteriyle ve sade bir üslupla okuyucuya sunulmuştur.

Vahiy Kitabı'nın Amacı ve İlahi Gayesi

Vahiy Kitabı'nın temel ve yüce amacı, Tanrı halkına şu güvenceyi vermektir: Her şeyin nihai kontrolü, mutlak surette Tanrı'nın elindedir ve O, iman eden kullarını emniyetle göksel yurda ulaştırmak için şimdiden aktif ve egemen bir şekilde işlemektedir. Bu teselli dolu müjde, kitabın genel yapısı içinde - aşağıda ayrıntılarıyla görüleceği üzere - güçlü bir ayinsel düzen ve ibadetsel yapı eşliğinde sunulmuştur. Vahiy Kitabı'nın taşıdığı en baskın tema, aslında yalnızca bu esere özgü değil, Kutsal Kitap'ın tamamına yayılan evrensel ve merkezi mesajın aynısıdır: Tanrı, günaha karşı kutsal bir öfke ve mutlak bir nefret besler; fakat buna rağmen, insanı kurtarmak ve onunla kalıcı bir bağ kurmak için, öz Oğlu'nu insan bedeniyle dünyaya göndermiştir.

Oğul, çarmıhta kendi kutsal kanını dökerek, bizim günahlarımızın kefaretiyi ödemiş ve Tanrı'nın adaletini sevgiyle birleştiren bu büyük kurban aracılığıyla, kurtuluş yolunu açmıştır.

Vahiy Kitabı'nda bu ilahi tema, okurun zihninde derin bir iz bırakacak çarpıcı ve ruhsal anlamca yüklü imgeler aracılığıyla aktarılmıştır. Bu kitabın sunduğu semboller ve görsel dil, yalnızca anlatı gücüyle değil, aynı zamanda ayetler arasında örülmüş ayinsel yapılarla da derinlik kazanmaktadır. Aşağıda sunulan düzenleme ve genel yapı, Vahiy Kitabı'nın özellikle ayinsel yönü ağır basan ana bölümlerine dayanarak hazırlanmıştır. (Bu yapının daha geleneksel ve ayrıntılı bir versiyonu için, Lutheran Study Bible'in 2009 yılında CPH tarafından yayımlanmış baskısına başvurabilirsiniz).

Vahiy Kitabı'nın Ayinsel Yapıya Dayalı Şeması

Bölüm I – Mesih'in Ayinsel Giysiler İçinde Yuhanna'ya Görünmesi ve Yedi Cemaate Mektupları Dikte Ettirmesi (1–3. Bölümler): Kitap, Mesih'in Yuhanna'ya görünmesiyle başlar; Mesih burada, yaklaşık iki bin yıldır kutsal ibadetlerde ruhbanlar tarafından giyilen ayinsel giysiler içindedir.

Bölüm II – Mesih, Boğazlanmış Bir Kuzu Suretinde Ortaya Çıkar ve “İşte Bayram Sofrası” İlâhisi ile Diğer Ayinsel Ezgileri Dile Getirir (4–5. Bölümler): Bu bölümde Mesih, kurban edilmiş ve yaralarıyla mühürlenmiş bir Kuzu şeklinde görünür; öyle ki yalnızca O, bu yaraların tanıklığı sayesinde, zamanın sonunda vuku bulacak olaylara dair imgeleri içinde barındıran mühürlü tomarları açmaya layık bulunur (4. bölüm). Bu kutsal görümün ardından, bu ihtişamlı ve yüce Kurtarıcı, hem ilahi sofrayı müjdeleyen ve “İşte Bayram Sofrası” başlığını taşıyan görkemli ilâhimizin temelini oluşturan sözlerle, hem de kilise mezmurlarımızda yer bulan başka kadim övgü ezgileriyle onurlandırılır, yüceltilir ve ayinsel övgülerin merkezine yerleştirilir.

Bölüm III – Beyaz Kaftanlar, Tütsüler ve Yüzüstü Secde (6–16. Bölümler): Göksel sofrada gerçekleşen ihtişamlı, görkemli ve kutsal ziyafetin ardından, bu bölümlerde dünyanın sonuna dair tarihsel sürecin katmanları, yedi aşamalı döngüler aracılığıyla gözler önüne serilir: yedi mühür, yedi borazan, yedi gazap kâsesi ve benzeri ardışık ilahi müdahalelerle şekillenen yedi evre. Bu kısımlar, ibadet düzeni açısından derin anlamlar taşıyan ve üzerinde dikkatle durulması gereken çok sayıda ayinsel göndermeyle bezelidir. Tanrı'nın huzurunda beyaz kaftanlara bürünmüş kutsallar, sunağın önünde Tanrı'ya sunulan hoş kokulu tütsüler, ve yüzüstü kapanarak yere serilen secde sahneleri; bu bölümlerde yer alan başlıca litürjik imgeler arasında yer alır.

Bölüm IV – Fahişenin Yıkılışı, Sahte Tanrıların Peşinden Gitmek ve Rab'bin Sofrasına Katılımın Sınırlandırılması (17–18. Bölümler): Bu vahiy bölümleri, büyük fahişenin - yani sahte öğretiyi sapmış ve imandan uzaklaşmış kilisenin - ve canavarın - seküler, dünyevi gücün - ilahi adalet önünde yargılanışını tasvir eder. Fahişe olarak tanımlanan bu yozlaşmış yapı, birçok sahte tanrının izinden gider; ve bu putperestliği Mesih'in kutsal cemaatine taşıdığı, halkın arasına karanlık bulaştırdığı için Tanrı'nın adil hükmüyle cezalandırılır. Bu eskatolojik sahne, bizlere Rab'bin Sofrası'na katılım konusunda neden dikkatli, ölçülü ve sınır koyucu bir tutum sergilediğimizi hatırlatır. Çünkü kutsal olanı dünyasal yozlaşmadan ayırmak ve onu muhafaza etmek, Mesih'in bedenine olan sadakatin doğal ve zorunlu bir yansımasıdır.

Bölüm V – Rab'bin Sofrası, Ayinsel Duruş Biçimi ve Yeni Gök ile Yeni Yeryüzünde Derin Huşu, Saygı ve Ruhani Tavrı (19–22. Bölümler): Kitabın son bölümleri, Tanrı'nın göksel tapınağına dair olağanüstü, göz kamaştırıcı ve ruhani bir ihtişamlı bezeli bir betimlemeyle sona erer. (Bu görümde yer alan tapınak imgesinin litürjik teması özellikle dikkatle göz önünde bulundurulmalıdır.) Aynı zamanda metin, imanlıların ebediyen mesken tutacakları, yüce, görkemli ve sonsuzluğu yansıtan kutsal şehir olan Yeni Yeruşalim'in ilahi tasviriyle zirveye ulaşır.

Vahiy Kitabı'nda yer alan sembolik, çok katmanlı ve sırlarla yüklü imgeler, ilk bakışta korkutucu, gizemli ve tedirgin edici görünebilir. Ancak unutmamak gerekir ki Tanrı, bu kitabı halkına teselli, cesaret ve iç huzuru vermek amacıyla vahyetmiştir - özellikle de göğre doğru uzanan bu uzun, engebeli ve zaman zaman karanlık yolda yürürken. Bu kutsal metni okurken bu ana fikri hep zihninizde canlı tutun ve anlamını çözmekte zorlandığınız imgelerin sizi endişeye veya karışıklığa sürüklemesine izin vermeyin. (Elinizdeki bu küçük kitapçık, tüm sembollerini ayrıntılarıyla açıklamak için yeterli alanı içermemektedir). Bu kitabı okurken gözlerinizi, sizin uğrunuza boğazlanmış olan Kuzu'ya, yani Mesih'e çevirin ve dikkatinizi O'na sabitleyin. Çünkü O, sizi kendi çarmıhından başlayarak bu çağın içinden geçirip son yargıya ulaştıran ayinsel bir yolculukta, sadakatle ve sevgiyle rehberlik edecektir. O sizi yürekten sevmekte, kutsal dikkatle gözetmekte ve ihtişamlı dönüş gününe dek iman yolunda sarsılmadan ilerlemeniz için sizi korumaktadır.

Kısım I

Bölümler: 1–3

Mesih, Ayinsel Giysiler İçinde Yuhanna'ya Görünür ve Yedi Cemaate Hitaben Mektupları Bildirir

1. Bölüm: 1–8 - Yuhanna'nın Giriş Sözleri

1:1 İsa Mesih'in vahyidir. Tanrı yakın zamanda olması gereken olayları kullarına göstermesi için O'na bu vahyi verdi. O da gönderdiği meleği aracılığıyla bunu kulu Yuhanna'ya ilette. 2Yuhanna, Tanrı'nın sözüne ve İsa Mesih'in tanıklığına –gördüğü her şeye– tanıklık etmektedir. 3 Bu peygamberlik sözlerini okuyana, burada yazılanları dinleyip yerine getirene ne mutlu! Çünkü beklenen zaman yakındır. 4-6 Ben Yuhanna'dan, Asya İli'ndeki yedi kiliseye **selam!** Var olan, var olmuş ve gelecek olandan, O'nun tahtının önünde bulunan yedi ruhtan ve ölümler arasından ilk doğan, dünya krallarına egemen olan güvenilir tanık İsa Mesih'ten sizlere lütuf ve esenlik olsun. Yücelik ve güç sonsuzlara dek, **bizi seven, kanıyla bizi günahlarımızdan özgür kılmış** ve bizi bir krallık haline getirip Babası Tanrı'nın hizmetinde kâhinler yapmış olan Mesih'in olsun! **Amin.** 7 İşte bulutlarla geliyor! Her göz O'nu görecek, O'nun bedenini deşmiş olanlar bile. O'nun için dövünecek yeryüzünün bütün halkları. Evet, böyle

olacak! Amin. 8 Var olan, var olmuş ve gelecek olan, Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı, “Alfa ve Omega Ben'im” diyor.

Vahiy Kitabı, Küçük Asya'daki yedi cemaate hitaben yazılmış, teşvik edici ve teselli dolu bir mektuptur. Bu kitabın hem ruhani hem de doğrudan pratik yaşamla ilişkili amacı, bizleri bu kutsal metni karamsarlıkla ve kafa karışıklığıyla değil, umutla, iç huzuruyla ve cesaretle okumaya sevk etmelidir.

Daha ilk bölümün başında, ayinsel anlam ve içerik taşıyan öğelerle doğrudan karşılaşırız. Yuhanna'nın 4 ila 6. ayetlerde aniden duaya yönelmesine dikkat edin. Kutsal Kitap'ın önemli bir bölümü dua biçiminde yazılmıştır. Dua ve ayinsel ibadet, Tanrı'nın sözüne yabancı veya dışsal unsurlar değil, bilakis onun içinden doğal olarak akan ve onunla tam bir uyum içinde gelişen ruhani ifadelerdir. Ayrıca hatırlatmak gerekir ki, kilise hizmetinde vaazdan hemen önce ruhbanın dile getirdiği kutsal sözler - yani kutsama ve selâmlama ifadesi - doğrudan bu ayetlere (ayet 4–5) dayanmaktadır. Özellikle 5. ayette Yuhanna, Mesih'in kanından söz eder; bu ifade yalnızca Kutsal Kitap'ın merkezî mesajını değil, aynı zamanda kilisenin ayinsel yapısının da özünü ve merkezini oluşturur: günahların açıkça itirafı ve ilahi bağışlanma, çarmıh işaretiyle gösterilen lütuf, ve Rab'bin Sofrası'nda sunulan kutsal birlik - tümü bu merkezden beslenir.

“Amin” sözcüğünün ayinsel bağlamda kullanımı da (6. ayet) dikkatle üzerinde durulması gereken bir başka örnektir. “Amin” demek, “Evet, gerçekten böyledir” ya da “Bu söz doğru ve gerçektir” anlamına gelir. Bu ifade günlük konuşma dilimizin doğal bir parçası değildir; buna rağmen biz, güven ve iman içinde dualarımıza bu sözü eklemekte tereddüt etmeyiz. Bu, zamanla öğrendiğimiz ve içselleştirdiğimiz bir davranıştır. Bu durum, günlük yaşantımızda yer almayan ancak ibadetimizi derinleştiren ve ruhani anlamda zenginleştiren sözlü ve fiziksel formları nasıl öğrenip benimsediğimizin güzel ve anlamlı bir örneğidir. İbadet esnasında “Amin” demek, yalnızca belirli bir mezhebe - örneğin Baptistlere - özgü bir uygulama değildir. Benim hizmet ettiğim cemaat de,

litürjik düzenin çeşitli noktalarında rahip ile birlikte “Amin” demeyi öğrenmiştir: örneğin Votum’un sonunda, vaazın başlangıcında ve ibadetin tamamlandığı anda. (**Çevirmen Notu:** “Votum” sözcüğü, Latince kökenli bir terim olup, geleneksel kilise litürjisinde - özellikle Lüteryen gelenekte - papazın vaazdan önce söylediği ve genellikle Kutsal Kitap’tan alınan özel bir ifadedir. Bu söz, Tanrı’nın huzurunu duyurmak ve cemaatin ilahi sözü duymaya hazırlanmasını sağlamak amacıyla kullanılır).

Ayrıca biz, cemaat içerisinde karşılıklı günlük selamlaşmaların yerine, Kutsal Kitap kaynaklı litürjik bir selamlama biçimini kullanmayı teşvik ettik: “Rab’bin esenliği seninle olsun” ve yanıt olarak “Seninle de”.

1. Bölüm: 9–20 - İnsanoğlu’nun Görümü

1:9 İsa’ya ait biri olarak sıkıntıda, tanrısal egemenlikte ve sabırda ortağınız ve kardeşiniz olan ben Yuhanna, Tanrı’nın sözü ve İsa’ya tanıklık uğruna Patmos denilen adada bulunuyordum. 10 Rab’bin gününde Ruh’un etkisinde kalarak arkamda borazan sesine benzer yüksek bir ses işittim. 11 Ses, “Gördüklerini kitaba yaz ve yedi kiliseye, yani Efes, İzmir, Bergama, Tiyatira, Sart, Filadelfya ve Laodikya’ya gönder” dedi.

*12-13 Bana sesleneni görmek için arkama döndüm. Döndüğümde yedi **altın kandillik** ve bunların ortasında, **giysileri ayağına kadar uzanan, göğsüne altın kuşak sarınmış, insanoğluna benzer birini** gördüm. 14 Baş, saçı ak yapağı gibi beyaz, kar gibi bembeyazdı. Gözleri alev alev yanan ateşti sanki. 15 Ayakları, ocakta kor haline gelmiş parlak tunca benziyordu. Sesi, gürül gürül akan suların sesi gibiydi. 16 Sağ elinde yedi yıldız vardı. Ağzından iki ağızlı keskin bir kılıç uzanıyordu. Yüzü bütün gücüyle parlayan güneş gibiydi. 17 O’nu görünce, ölü gibi ayaklarının dibine yığıldım. O ise sağ elini üzerime koyup şöyle dedi: “Korkma! İlk ve son Ben’im. 18 Diri Olan Ben’im. Ölmüştüm, ama işte sonsuzluklar boyunca diriyim. Ölümün ve ölümler diyarının anahtarları bendedir. 19 Bunun için gördüklerini, şimdi olanları*

ve bundan sonra olacakları yaz. 20 Sağ elimde gördüğün yedi yıldızla yedi altın kandilliğin sırrına gelince, yedi yıldız yedi kilisenin melekleri, yedi kandillikse yedi kilisedir”.

Bu bölümde İsa, kutsal ayinlerde görevli kilise önderlerinin giydiği litürjik kıyafetlere son derece benzeyen bir giysiyle tasvir edilmektedir. Üzerinde uzun ve ak renkli bir kaftan bulunur; belinde ise bir kuşak - başka bir deyişle ruhani bir şal ya da stola - taşımaktadır. Etrafında ise kandil şamdanları yer alır; bu nesneler de, kilise tarihinde ve geleneksel ibadette önemli bir yere sahip olan, ayinin görsel ve sembolik öğeleri arasındadır. Böylece Vahiy Kitabı'nda yalnızca ayinsel ifadelerle değil, aynı zamanda bu ibadetin dışı yansıyan görünür işaretlerine ve fiziksel simgelerine de yer verildiğini açıkça görürüz.

Bölüm 2:1 – 3:22: Yedi Kiliseye Yazılan Yedi Mektup

Bu kısım, Küçük Asya'daki yedi kiliseye gönderilen yedi ayrı mektubu içermektedir. Her bir kilisenin kendine özgü karakteri, güçlü yönleri ve aynı zamanda zayıf tarafları vardır. Bu nedenle Kutsal Ruh, Yuhanna'yı harekete geçirerek her bir cemaat için özel ruhsal uyarılar ve dikkatle kaleme alınmış öğütler yazması yönünde yönlendirir. Bu pasaj, Vahiy Kitabı'nın en dikkat çekici, düşündürücü ve ruhen derinlikli bölümlerinden biridir. Ancak elinizdeki bu kitapçıkta yer almamaktadır; çünkü söz konusu mektuplarda ya hiç, ya da yalnızca sınırlı sayıda ayinsel ve litürjik göndermeye rastlanmaktadır.

İşte bu bölümde adı geçen kiliseler ve Yuhanna'nın her birine yönelik benimsediği yaklaşım:

1. Efes – Başlangıçta güçlü ve gayretli bir kiliseydi; ancak zamanla zayıflamış, ilk sevgisinden uzaklaşmıştı. Yuhanna onları, eski iman coşkusuna ve ilk bağlılıklarına dönmeye çağırır.

2. İzmir (Smyrna) – Sadık ve dirençli bir cemaatti, fakat önlerinde şimdiye dek yaşadıklarından çok daha ağır bir sınav vardı. Yuhanna

onları Őu s  zlerle cesaretlendirir ki bu s  z, zamanla iman hayatının en sevilen ayetlerinden biri olmuŐ tur: “  l  me dek sadık kal, sana yaŐ am tacını vereceğim”.

3. Bergama – Temelde sağlam bir kiliseydi; ancak bazı sahte   ğretilere boyun eėmiŐ ti ve ileride daha b  y  k sınavlarla karŐ ılaŐ acaktı.

4. Tiyatira – Sevgi ve iyi iŐ ler bakımından zengin bir topluluktur; buna karŐ ın, onları putperestliğe ve cinsel ahlaksızlığa s  r  kleyen bir kiŐ iye g  z yummaktaydılar. Tanrı, bu kiŐ iyi aralarından uzaklaŐ tıracaėına dair s  z verdi.

5. Sardes – DıŐ arıdan canlı ve itibarlı g  r  nse de aslında ruhsal olarak   l  yd  . Yuhanna, onları uyanmaya ve t  vbeye   ağırır.

6. Filadelfya – B  y  k sıkıntılardan ge  miŐ , g  cs  z d  Ő m  Ő  bir cemaatti. Tanrı, onların sadakatine karŐ ılık olarak kendilerini g  c  lendireceğine dair g  vence verir.

7. Laodikya – Ne sıcak ne de soğuk, yani ruhsal a ıdan kararsız ve isteksiz bir topluluktur. Tanrı onları uyarır: “KeŐ ke sıcak ya da soğuk olsaydın; fakat ılıksın - bu y  zden seni ağzımdan kusacağım”.

Kısım II

Bölümler 4–5

Boğazlanmış Kuzu, “Bu Bayramdır” ve Diğer Litürjik Ezgileri Ortaya Çıkarır

Bölüm 4 - Gökteki Taht

4:1 Bundan sonra gökte açık duran bir kapı gördüm. Benimle konuştuğunu işittiğim, borazan sesine benzeyen ilk ses şöyle dedi: “Buraya çık! Bundan sonra olması gereken olayları sana göstereyim.” 2 O anda Ruh’un etkisinde kalarak gökte bir taht ve tahtta oturan birini gördüm. 3 Tahtta oturanın, yeşim ve kırmızı akik taşına benzer bir görünüşü vardı. Zümrüdü andıran bir gökkuşağı tahtı çevreliyordu. 4 Tahtın çevresinde yirmi dört ayrı taht vardı. Bu tahtlara başlarında altın taçlar olan, beyaz giysilere bürünmüş yirmi dört ihtiyar oturmuştu. 5 Tahttan şimşekler çakıyor, uğultular, gök gürlemeleri işitiliyordu. Tahtın önünde alev alev yanan yedi meşale vardı. Bunlar Tanrı’nın yedi ruhudur. 6 Tahtın önünde billur gibi, sanki camdan bir deniz vardı. Tahtın ortasında ve çevresinde, önü ve arkası gözlerle kaplı dört yaratık duruyordu. 7 Birinci yaratık aslana, ikincisi danaya benziyordu. Üçüncü yaratığın yüzü insan yüzü gibiydi. Dördüncü yaratık uçan bir kartalı andırıyordu. 8 Dört yaratığın her birinin

altışar kanadı vardı. Yaratıkların her yanı, kanatlarının alt tarafı bile gözlerle kaplıydı. Gece gündüz durup dinlenmeden şöyle diyorlar: “Kutsal, kutsal, kutsaldır, Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı, Var olmuş, var olan ve gelecek olan”. 9-11 Yaratıklar tahtta oturani, sonsuzluklar boyunca yaşayanı yüceltip ona saygı ve şükran sundukça, yirmi dört ihtiyar tahtta oturanın, sonsuzluklar boyunca yaşayanın önünde yere kapanarak O’na tapınıyorlar. Taçlarını tahtın önüne koyarak şöyle diyorlar: “Rabbimiz ve Tanrımız! Yüceliği, saygıyı, gücü almaya layıksın. Çünkü her şeyi sen yarattın; Hepsi senin isteğinle yaratılıp var oldu”.

Bu bölüm, iman yolculuğumuzda bizi yüreklendirmek ve sarsılmaz bir cesaretle donatmak üzere tasarlanmış görkemli ve etkileyici imgelerin başlangıcını oluşturur. Dikkat edilmesi gereken önemli bir ayrıntı, bu görümün gerçekleştiği mekândır: kutsal tapınak ve yücelerin yücesi olan göksel taht salonu. Bu bağlam, tamamen litürjik bir düzene aittir (tapınak âyini). Bu yüce sahne, Tanrı’ya ibadette en yüksek özenin, en üstün ifadelerin ve en derin huşunun gerekliliğini vurgular. Çünkü hatırlatılmaktadır ki, O her şeyin üstünde, göksel tahtında yücelik ve ihtişam içinde hüküm sürmektedir.

Bu bölümde “Yaşam Kitabı” tanıtılır ve Yuhanna ağlamaya başlar; çünkü o kitabı açmaya layık kimse bulunmaz. Ta ki Mesih, çarmıhın yaralarını taşıyan boğazlanmış bir Kuzu sûretinde ortaya çıkana dek. Tam da bu yaralar nedeniyle O’na, bütün adların üstünde bir ad verilmiştir (Filipililer 2) ve işte bu nedenle kitabı açmaya layıktır. Bu metin, Tanrı’ya nasıl bir üslupla, hangi ruhla ve ne tür bir ibadet atmosferiyle yaklaşılması gerektiğini anlamak için, Vahiy Kitabı’nın en zengin pasajlarından biridir. 2–6. ayetler arasında, gökteki Tanrı tahtı tasvir edilir: ihtişamla parlayan, görkemle çevrili, yıldırım ve şimşeklerle donanmış, yedi alevli meşaleyle sarılı bir taht. Bu sebeptendir ki, iki bin yıl boyunca kilisede egemen olan ibadet tarzı resmî, ayinsel, ağırbaşlı ve derin saygı dolu bir tarz olmuştur. Tanrı’nın tahtı aramızda değildir; fakat biz, her Rab günü yapılan kutsal ayinde Mesih’in gerçek bedenini ve kanını alırız. Kilise ibadetine

Tanrı'nın huzuru aramızdadır ve bu yüzden tapınmamızın Vahiy 4'te tanımlanan o göksel manzaraya yönelmesi ve onunla benzeşmesi yerindedir.

Protestan ibadetinin, özellikle günümüz Amerikan Evanjelikalizmine mensup çevrelerde görülen biçiminin yeterince huşu, saygı ve litürjik derinlik taşımamasının temel sebeplerinden biri, Rab'bin Sofrası'nda Mesih'in gerçek bedeninin ve kanının hakiki biçimde hazır olduğuna iman etmemeleridir. Bu inanç farkı, ibadetin şekline ve ruhuna doğrudan yön veren temel bir etkidir. Aynı şekilde bu çevreler, ilahi ayinin gerçek amacını da doğru biçimde kavrayamamaktadır: yani Tanrı'nın bağışlayıcı lütfunun, günahların ilân yoluyla affedilmesi, vaftiz sakramenti, Tanrı Sözü'nün vaazı ve Rab'bin bedeninin ve kanının sunulması aracılığıyla imanlılara iletilmesi. Her ne kadar söz düzeyinde zaman zaman bağışlamaya atfı yapılsa da, vaazların genel içeriği büyük ölçüde imanlının dünyevi yaşamını "iyileştirme" ve pratik düzeyde nasıl daha iyi bir Hristiyan olunabileceğine odaklanır. Tanrı'nın, kilise ibadetinde gerçek anlamda hazır olduğu ve burada bağışlayıcı lütfunu somut biçimde sunduğu gerçeği tam olarak anlaşılmadığı için, bu geleneklerde ibadete karşı gayriresmî, sadeleştirilmiş ve hatta yüzeyselleşmiş bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu yaklaşım, özellikle son on yıllarda yaygınlaşan popüler Hristiyan müziğiyle daha da güç kazanmıştır. Ne yazık ki, bir zamanlar Mesih merkezli ve itiraf temelli öğretiye sıkı sıkıya bağlı olan birçok Lüteryen kilisenin dahi bu şekilci ve yüzeysel ibadet anlayışına yönelmiş olması, derin bir kaygı ve üzüntü kaynağıdır. Oysa bu tarz ibadet, Kutsal Kitap'a dayalı gerçek tapınmanın özü olan "günahların bağışlanması" gerçeğinden yoksun kalmaktadır.

6. ayet, Eski Antlaşma'daki tapınak düzenini akla getirir. Tapınağın avlusunda, kâhinlerin törensel arınmaları için yerleştirilmiş büyük bir arınma havuzu bulunuyordu. Bu ayette sözü edilen billur denizi, muhtemelen o büyük su havuzuna - yani arınma Sunağına - işaret etmektedir (bkz. Çıkış 30:18). Eğer gerçekten böyleyse, bu görümde Eski Antlaşma tapınağından bir öğeye yer verilmiş olması, Hristiyan imanının ve ibadetinin özünün, Mesih'in bedeninde ve kanında bizim için sunulan kurbana dayandığını hatırlatan güçlü bir simge

niteliğindedir. Aynı zamanda bu görüntü, Kutsal Vaftiz aracılığıyla günahlarımızdan arındırıldığımız o kutsal suyu da hatırlatır. Bugünkü vaftiz havuzlarımız, göksel tapınağın önünde yer alan bu büyük arınma Suna'nın simgesel bir karşılığı olarak görülebilir. Bu arınma unsuru, Rab'bin gerçek varlığının bulunduğu sofrada yer alan sunaktan önce gelir ve onunla birlikte bütünsel bir ayinsel düzene işaret eder.

8–11. ayetler, Yeşaya 6. bölümde geçen ve “trisagion” olarak bilinen - yani “üç kez kutsal” ilahisi - ilahi ifadenin bir tekrarını sunar. Bugün bizler de bu kutsal ilahiyi, Rab'bin Sofrası'nda Mesih'in bedeninin ve kanının görünür şekilde aramızda hazır kılınmasından hemen önce, “Sanctus” bölümünde birlikte söyleriz. Tanrı, gökteki kutsal tapınağında gerçek biçimde mevcuttur; aynı şekilde, Rab'bin Sofrası'nda da gerçek varlığıyla aramızdadır. Bu nedenle, biz de aynı ruhla ve aynı sözlerle O'nu üç kez “kutsal” diyerek yüceltiriz.

Bu bölümde dikkat çeken diğer ayinsel unsurlar arasında, “İşte Bayram Sofrası” ilâhisinin bazı bölümlerinin doğrudan bu pasajdan alınmış olması da yer almaktadır. Ayrıca, tahtın çevresinde bulunanların Tanrı'nın huzurunda yere kapanarak secde etmeleri de özellikle kayda değer bir detaydır. Secde etmek ya da saygıyla eğilmek, yalnızca ruhban sınıfına özgü bir davranış biçimi değildir; Tanrı'nın yüceliği karşısında derin huşu ve saygıyla yaklaşan her imanlının benimseyebileceği kutsal bir duruştur.

Ayin sırasında eğilmenin uygun ve yerinde olduğu bazı kısımlar şunlardır:

- “Gloria” ilâhisinin ilk kısmı söylenirken, özellikle Üçlülük'in (Telsis'in) adı anıldığında.
- Kiliseye girişte, sıralara geçmeden önce, Rab'bin bedeninin ve kanının sunulduğu yer olan sunak yönüne doğru saygıyla eğilerek.
- Alay haçı (litürjik giriş haçı) önünüzden geçerken.
- Takdis sözleri sırasında, yani “Bu benim bedenimdir” ve “Bu benim kanımdır” ifadeleri dile getirildiğinde.

- Ve kişinin kişisel bağlılık, içtenlik ve huşu duygusuna göre uygun gördüğü diğer yerlerde.

Bölüm 5 - Mühürlü Kitap Tomarı ve Kuzu

5:1 Tahtta oturanın sağ elinde iki yanı da yazılı, yedi mühürle mühürlenmiş bir tomar gördüm. 2 Yüksek sesle, “Tomarı açmaya, mühürlerini çözmeye kim layıktır?” diye seslenen güçlü bir melek de gördüm. 3 Ama ne gökte, ne yeryüzünde, ne de yer altında tomarı açıp içine bakabilecek kimse yoktu. acı ağlamaya başladım. Çünkü tomarı açıp içine bakmaya layık kimse bulunamadı. 5 Bunun üzerine ihtiyarlardan biri bana, “Ağlama!” dedi. “İşte, Yahuda oymağından gelen Aslan, Davut’un Köktü galip geldi. Tomarı ve yedi mührünü O açacak”. 6 Tahtın, dört yaratığın ve ihtiyarların ortasında, **boğazlanmış gibi duran bir Kuzu** gördüm. Yedi boynuzu, yedi gözü vardı. Bunlar Tanrı’nın bütün dünyaya gönderilmiş yedi ruhudur. 7 Kuzu gelip tahtta oturanın sağ elinden tomarı aldı. 8 Tomarı alınca, dört yaratıkla yirmi dört ihtiyar O’nun önünde yere kapandılar. Her birinin **elinde birer lir ve kutsalların duaları olan buhur dolu altın taslar vardı**. 9 Yeni bir ezgi söylüyorlardı: “Tomarı almaya, Mühürlerini açmaya layıksın! Çünkü **boğazlandın Ve kanınla** her oymaktan, her dilden, **Her halktan**, her ulustan İnsanları **Tanrı’ya satın aldın**. 10 Onları Tanrımız’ın hizmetinde Bir krallık haline getirdin, Kâhinler yaptın. Dünya üzerinde egemenlik sürecekler”. 11 Sonra tahtın, yaratıkların ve ihtiyarların çevresinde çok sayıda melek gördüm, seslerini işittim. Sayıları binlerce binler, on binlerce on binlerdi. 12 Yüksek sesle şöyle diyorlardı: “**Boğazlanmış Kuzu Gücü, zenginliği, bilgeliği, kudreti, Saygıyı, yüceliği, övgüyü Almaya layıktır**”. 13 Ardından gökte, yeryüzünde, yer altında ve denizlerdeki bütün yaratıkların, bunlardaki bütün varlıkların şöyle dediğini işittim: “**Övgü, saygı, yücelik ve güç sonsuzlara dek Tahtta oturanın ve Kuzu’nun olsun!**” 14 Dört yaratık, “Amin” dediler. **İhtiyarlar da yere kapanıp tapındılar**.

Bu bölüm, boğazlanmış Kuzu'nun görkemli ve ayinsel tasvirini derinleştirerek sürdürmektedir. Mesih'in, kurban edilmiş bir Kuzu olarak betimlenmesi (ayet 6 ve ayrıca ayet 9), Hristiyan inancının özünün günahların bağışlanması olduğuna işaret eder ve aynı zamanda litürjinin de bu merkezî gerçeklik etrafında şekillenmesi gerektiğini güçlü bir biçimde vurgular. İşte bu sebeptir ki İlahi Ayin, her zaman günahların açıkça itiraf edilmesi ve mutlak çözülüş ilanıyla başlar. İnsanın zihninde şu soru uyanır: Kutsal Kitap'ı okuyan modern Protestan kiliseleri, nasıl olur da hâlâ, içinde Kutsal Mutlak Çözülüş'e dair en küçük bir unsur dahi bulunmayan bir ibadet tarzını sürdürmeye devam edebilir? Oysa Vahiy Kitabı, en açık biçimde şunu göstermektedir: Tanrı'nın mesajı bütünüyle, doğrudan ve temelden, günahların bağışlanması üzerine kuruludur.

Bu bölümde başka litürjik ayrıntılar da dikkat çekmektedir. Altın buhurdanlarda sunulan buhurun, kutsalların dualarını simgelemesi (ayet 8), her Rab günü edilen Genel Dua'nın ve imanlının günlük şahsi yakarışlarının değerini ve önemini bir kez daha hatırlatır. Aynı şekilde, övgü ilahisi olan "İşte Bayram Sofrası" ezgisinin bazı dizelerine bu ayetlerde tekrar rastlanır (ayetler 12–13). Kalabalığın hep birlikte "Âmin" demesi (ayet 14), klasik litürjik onay ifadelerinden biridir ve kilise ayinlerinde sıkça kullanılır. Ayinsel beden dili de bu görümde dikkat çekici biçimde öne çıkar (ayet 14); çünkü oradaki ihtiyarlar, yere kapanarak tapınırlar. Her ne kadar günümüz Protestan ibadetinde en yaygın —hatta bazı durumlarda neredeyse tek— bedensel ifade ellerin birleştirilmesi olsa da, Kutsal Yazılar'da eğilmek ve diz çökmek çok daha sık rastlanan ibadet duruşlarıdır. Bu nedenle kilise ibadetine bu tür saygı dolu duruşların dâhil edilmesi, hem kutsal geleneğe uygun hem de ruhani açıdan anlamlı bir zenginlik teşkil eder.

Kısım III

Bölümler 6–16

Beyaz Kaftanlar, Buhur ve Secde

Bölüm 6 - Dört Atlı ve Yedi Mühür

6. bölüm bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bu bölüm, yeryüzüne doğru ilerleyerek son zamanların başlangıcını duyuran meşhur dört atlıyı betimler. Aynı zamanda, yedi mührün her birinin açılmasıyla birlikte serbest kalan felaketleri, salgınları ve yıkımları ayrıntılı biçimde gözler önüne serer.

Dört atlının kimlikleri şu şekilde tanımlanır:

1. Beyaz at – Tanrı'nın sözünün uluslara duyurulmasıyla gerçekleşen nihai ruhsal fetih ve zaferin simgesidir.

2. Kızıl at – Mesih'in dönüşünden önce yeryüzünde yaşanacak savaşların, kan dökülmesinin ve şiddetin habercisidir.

3. Siyah at – Mesih'in gelişinden önce yeryüzünü saracak olan kıtlık, yokluk ve ekonomik çöküşün simgesidir.

4. Solgun at – Mesih'in gelişinden önce insanlığı kuşatacak olan ölüm, hastalık ve yok oluşun sembolüdür.

Bölüm 7 - 144.000 Kişi ve Zafer Sofrası

7:1 Bundan sonra yeryüzünün dört köşesinde duran dört melek gördüm. Bunlar karaya, denize ya da herhangi bir ağaç üzerine esmesin diye, yeryüzünün dört rüzgarını tutuyorlardı. 2 Sonra gündoğusundan yükselen başka bir melek gördüm. **Yaşayan Tanrı'nın mührünü taşıyordu.** Karaya, denize zarar vermek için yetki verilen dört meleğe yüksek sesle bağırdı: 3 “Biz Tanrımız'ın kullarını alınlarından mühürleyene dek karaya, denize ya da ağaçlara zarar vermeyin!” 4 Mühürlenmiş olanların sayısını işittim. **İsrailoğulları'nın bütün oymaklarından** 144 000 kişi mühürlenmişti: 5 Yahuda oymağından 12 000 kişi mühürlenmişti. Ruben oymağından 12 000, Gad oymağından 12 000, 6 Aşer oymağından 12 000, Naftali oymağından 12 000, Manaşe oymağından 12 000, 7 Şimon oymağından 12 000, Levi oymağından 12 000, İssakar oymağından 12 000, 8 Zevulun oymağından 12 000, Yusuf oymağından 12 000, Benyamin oymağından 12 000 kişi mühürlenmişti. Beyaz Kaftanlara Bürünmüş Kalabalık 9 Bundan sonra gördüm ki, **her ulustan**, her oymaktan, her halktan, her dilden oluşan, kimsenin sayamayacağı kadar büyük bir kalabalık tahtın ve Kuzu'nun önünde duruyordu. Hepsi de birer **beyaz kaftan giymişti, ellerinde hurma dalları vardı.** 10 Yüksek sesle bağıryorlardı: “Kurtarış, tahtta oturan Tanrımız'a Ve Kuzu'ya özgüdür!” 11 Bütün melekler tahtın, ihtiyaçların ve dört yaratığın çevresinde duruyordu. Tahtın önünde **yüzüstü yere kapanıp** Tanrı'ya tapınarak şöyle diyorlardı: 12 “Amin! Övgü, yücelik, bilgelik, Şükran, saygı, güç, kudret, Sonsuzlara dek Tanrımız'ın olsun! Amin!” 13 Bu sırada ihtiyaçlardan biri bana sordu: “Beyaz kaftan giymiş olan bu kişiler kim, nereden geldiler?” 14 “Sen bunu biliyorsun, efendim” dedim. Bana dedi ki, “Bunlar o büyük sıkıntıdan geçip gelenlerdir. **Kaftanlarını Kuzu'nun kanıyla yıkamış, bembeyaz etmişlerdir.** 15 Bunun için, “Tanrı'nın tahtı önünde duruyor, Tapınagında gece gündüz O'na tapınıyorlar. Tahtta oturan, çadırını onların üzerine gelecek. 16 Artık acıkmayacak, Artık susamayacaklar. Ne güneş ne kavurucu sıcak Çarpacak onları. 17 Çünkü tahtın ortasında olan Kuzu

onları güdecek Ve yaşam sularının pınarlarına götürecektir. Tanrı gözlerinden bütün yaşları silecek.”

Bu pasajda Yuhanna, sayıca 144.000 kişilik bir topluluk görür; bu rakam, Tanrı tarafından imana çağrılanların eksiksizliğini simgeleyen tamamen sembolik bir sayıdır. Bu sayı $12 \times 12 \times 10 \times 10$ olarak yapılandırılmıştır: Eski Antlaşma'daki on iki İsrail oymağı ile Yeni Antlaşma'daki on iki elçinin sayısı çarpılmış, ardından tamamlanmışlık ve bütünlük anlamına gelen on sayısının karesiyle genişletilmiştir. On sayısı burada özel bir anlam taşır; çünkü iki kutsal asal sayı olan üç ve yedinin toplamından oluşur ve tamlık, bütünlük ve ruhsal doluluğu temsil eder. 144.000 sayısı, muhasebesel bir hesap sonucu ortaya çıkmış gerçek bir toplam değildir; bilakis, kiliseyi temsilen verilen güçlü ve derin anlamlı bir simgedir. Burada asıl vurgulanan şey, bu sayının eksiksizliğidir: Kiliseyi temsil eden 12 rakamı ile tamlığı ifade eden 10'un çarpımı. Cennetteki kutsalların, İsrail'in oymağına göre sınıflandırılması, Eski Antlaşma'nın Hristiyan inancındaki yerini ve litürjik hayat üzerindeki etkisini gözler önüne serer.

Bu nedenle, Hristiyan ibadetinin doruk noktası olan Rab'in Sofrası da, Eski Antlaşma'daki Fısıh Yemeği'nin tamamlanmış ve kemale ermiş şeklidir. Eski Antlaşma'daki ritüel düzeni ve kutsal metinler, Yeni Antlaşma kilisesinin litürjik hayatı için tükenmez ve zengin bir kaynak oluşturur. Nitekim bugünkü Hristiyan litürjisi, temellerini doğrudan Kutsal Kitap dönemindeki sinagog ibadetinden almakta ve bu kökten beslenmektedir.

Bir dahaki sefere, İsa'nın kendi memleketi olan Nasıra'yı ziyaretıyla ilgili anlatı İncil'den okunduğunda, o bölüme dikkatle kulak verin. Bu anlatıda yer alan sinagog ibadetine dair kısa bir kesit, günümüzdeki kilise ayiniyle büyük benzerlik göstermektedir. İsa, o gün için belirlenmiş olan Kutsal Yazı pasajını yüksek sesle okur ve ardından bu metne dayanarak halka bir vaaz verir. Lutheran Visuals tarafından sunulan ve Ft. Wayne Teoloji Fakültesi'nden Dr. Art Just tarafından hazırlanan litürjiye dair video serisi, Eski Antlaşma'daki ibadetle bugünkü kilise litürjisi arasındaki bu sürekliliği ve bağı

etkileyici biçimde gözler önüne sermektedir (Daha fazla bilgi için: <https://scholar.csl.edu/ccluthworship2/>).

Boğazlanmış Kuzu'nun görünümü, halklardan, kabilelerden, uluslardan ve dillerden oluşan büyük bir topluluğun katıldığı görkemli bir ibadet sahnesiyle zirveye ulaşır (ayet 9). Bu ilahi gerçeğe paralel olarak, Lutheran ilahi kitabında yer alan ezgiler de farklı kültür ve milletlere ait ilahileri bilinçli şekilde içermektedir. Litürji, zaman zaman yalnızca geleneksel bir Alman mirası olarak değerlendirilip eleştirilse de, Lutheran Service Book'a göz atıldığında Afrika'dan, Amerika'dan, İskandinavya'dan, Çin'den ve Almanya'dan gelen ezgilerle karşılaşılır. Aynı şekilde litürji, sıklıkla “eski” ya da “modası geçmiş” olmakla suçlanır; oysa bu değerlendirme tarihi ve ruhani gerçekliğe uygun değildir. Litürjide kullanılan müzik ile Lutheran Service Book'ta yer alan ilahiler, iki bin yıllık Hristiyan ibadet hayatının çok yönlü ve zengin mirasını yansıtan, evrensel bir bütünlüğün taşıyıcısıdır.

Bu bölümde litürjiye dair daha pek çok belirgin işaret yer almaktadır. Bir kez daha geleneksel litürjik giysilerden söz edilir (ayet 9) ve hurma dallarının sallanması gibi doğrudan ayinsel bir eyleme tanıklık edilir. 11. ayette başka bir litürjik jest dikkat çeker: yüzüstü yere kapanarak tapınmak. Azizlerin beyaz kaftanlarının, Kuzu'nun kanında yıkanmış olması (ayet 14), Hristiyan inancında ve kilise litürjisinde günahların bağışlanması ne kadar merkezî, temel ve vazgeçilmez bir gerçeklik olduğunu bir kez daha güçlü biçimde hatırlatır.

Bölüm 8:1–6 Yedinci Mühür ve Altın Buhurdanlık

*8:1 Kuzu yedinci mührü açınca, **gökte** yarım saat kadar **sessizlik oldu**. 2 Tanrı'nın önünde duran yedi meleği gördüm. Onlara yedi borazan verildi. 3 Altın bir buhurdan taşıyan başka bir melek gelip sunağın önünde durdu. Tahtın önündeki **altın sunakta** bütün kutsalların dualarıyla birlikte sunmak üzere kendisine **çok miktarda buhur verildi**. 4 Kutsalların dualarıyla buhurun*

dumanı, Tanrı'nın önünde meleğin elinden yükseldi. 5 Melek buhurdanı aldı, sunağın ateşiyle doldurup yeryüzüne attı. Gök gürlemeleri, uğultular işitildi, şimşekler çaktı, yer sarsıldı.

Kitap üzerindeki son mühür açılır ve biz, zamanın kesin sonuna doğru götürülürüz. Gökteki kutsalların bu görünümü, belirgin bir litürjik atmosfer taşır. İlk olarak sahneye sessizlik hâkim olur - bu da özellikle akşam ibadetlerinde Kutsal Yazılar üzerinde derin tefekküre ve sessiz duaya ayrılan zamanlarda sıkça rastlanan klasik bir litürjik unsurdur.

Çok az sayıda Lüteriyen kilisesinde buhur kullanılmaktadır; ancak buhur, Vahiy Kitabı'nda dikkat çeken ve güçlü biçimde vurgulanan bir unsur olarak karşımıza çıkar. Buhur kullanımı, Eski Antlaşma'daki tapınma düzeninden gelmektedir; orada Tanrı'ya sunulan hoş kokulu bir kurban olarak kabul edilirdi. Bu görünümde ise buhur, son zamanlarda imanlıların Tanrı'ya doğru yükselen dualarının sembolü olarak tasvir edilmektedir - tıpkı kutsal ve hoş kokulu bir adak gibi.

Bölüm 8:6 – 9:21 Yedi Borazan

Çünkü bu bölümde litürjik unsurlar pek fazla yer almadığından, 8:6 - 9:21 arası metin çıkarılmıştır. Bu kısım, kıyamet zamanlarının döngüsünde ikinci yedi turluk diziyi oluşturur; ilki ise yedi mühürdür. Bu döngülerin arasında en az anlaşılana da budur. Kimileri bu yedi borazanı, Mesih'in dönüşünden önce kilise içinde ortaya çıkacak yedi ayrı sapkın öğreti ya da bidat olarak yorumlarken, kimileri ise bunu Tanrı'nın günahkâr bir evren üzerine inecek olan öfkesinin tasviri olarak görür - hem de etkileyici ve sarsıcı bir anlatımla.

Bölüm 10:1-11 - Melek ve Küçük Parşömen

Bölüm 10:1-11 bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bu bölümde, Yuhanna'nın yemesi gereken ikinci bir parşömen tasvir edilir; bu eylem, Tanrı'nın nihai yargısını bildirme görevini artık doğrudan Yuhanna'nın üstlendiğini simgeler - yani, bu vahiy kitabının ilanını. Bu küçük parşömen hem acıdır hem tatlı: Acıdır (Yasa) çünkü son

günlerde büyük sıkıntılar, acılar ve yıkımlar olacaktır; fakat aynı zamanda tatlıdır (Müjde) çünkü bu süreç, Tanrı halkının göğe alınması ve ebedî kurtuluşla sonuçlanacaktır.

İki Tanık ve Yedinci Borazan

*11:1 Bana değneğe benzer bir ölçü kamışı verilip şöyle dendi: “Git, Tanrı’nın Tapınağı’nı ve sunağı ölç, orada tapınanları say! 2 Tapınağın dış avlusunu bırak, orayı ölçme. Çünkü orası, kutsal kenti kırk iki ay ayaklarıyla çiğneyecek olan uluslara verildi. 3 İki tanığıma güç vereceğim; çul giysiler içinde bin iki yüz altmış gün peygamberlik edecekler”. 4 Bunlar yeryüzünün Rabbi önünde duran iki zeytin ağacıyla **iki kandilliktir.** (11:5-14 arası metin çıkarılmıştır. Bu bölümde, iki şamdanın hizmeti ve nasıl zulme uğradıkları anlatılmaktadır). 15 Yedinci melek borazanını çaldı. Gökte yüksek sesler duyuldu: “Dünyanın egemenliği Rabbimiz’in ve Mesihî’nin oldu. O sonsuzlara dek egemenlik sürecek”. 16-17 Tanrı’nın önünde tahtlarında oturan yirmi dört ihtiyar yüzüstü yere kapandı. Tanrı’ya tapınarak şöyle dediler: “Her Şeye Gücü Yeten, Var olan, var olmuş olan Rab Tanrı! Sana şükrediyoruz. Çünkü büyük gücünü kuşanıp Egemenlik sürmeye başladın. 18 Uluslar gazaba gelmişlerdi. Şimdiyse senin gazabın üzerlerine geldi. Ölülere yargılamak, Kulların olan peygamberleri, kutsalları, Küçük olsun büyük olsun, Senin adından korkanları ödüllendirmek Ve yeryüzünü mahvedenleri mahvetmek zamanı da geldi. 19 Ardından Tanrı’nın gökteki tapınağı açıldı, tapınakta O’nun Antlaşma Sandığı görüldü. O anda şimşekler çaktı, uğultular, gök gürlemeleri işitildi. Yer sarsıldı, şiddetli bir dolu fırtınası koptu.*

Bu noktada Yuhanna’ya, son derece belirgin litürjik imgelerle bezeli bir görüm sunulur. Göklerdeki mabedi görür ve ona, bu tapınağı ölçmesi emredilir (11:1). Tapınakta bir sunak ve tapınanlar bulunmaktadır. Bu görümün amacı, zamanın sonunda Tanrı’nın görkeminin açıkça ortaya çıkacağını göstermek içindir - çünkü Tanrı, tapınakta ikamet eder. İman etmeyenler, kiliseye sınırlı bir erişim

hakkı elde edeceklerdir (tapınağın dışında kalan uluslara ait avlu, ayet 2) ve bu kişiler, son zamanların son günlerinde imanlılara karşı sert ve acımasız bir zulüm uygulayacaklardır.

Ancak Tanrı'nın yüceliği, kendi kutsal konutunda - yani göksel mabedde - güvence altındadır ve O'nun seçilmiş olanları, o son günde, O'nunla birlikte güvenlik ve huzur içinde yaşamak üzere oraya alınacaktır.

Bu görümün, göklerde somut bir tapınaktan mı yoksa yalnızca Tanrı'nın huzurunu simgeleyen sembolik bir temsilden mi söz ettiği, teologlar arasında tartışmalı bir meseledir. Bazılarına göre bu sahne, Tanrı'nın gerçek bir mekânda bulunmasından çok, O'nun kutsal ve görünmez varlığını betimleyen mecazi bir anlatımdır. Ancak burada bir tapınağın gerçekten var olup olmaması, metnin litürjik yönüne dair güçlü vurgusunu zayıflatmaz. Tanrı'nın huzuru, her durumda kutsaldır.

Bizler bir gün gökte Tanrı'nın doğrudan huzurunda bulunacağız. Ama aynı zamanda, daha bu dünyada yaşarken bile, İsa Mesih'in bedeninde bize sunulan ilahi mevcudiyet sayesinde Tanrı'nın huzuruna yaklaşırız. Yuhanna 1:14'te geçen "O aramızda yaşadı" ifadesi, aslında "çadır kurmak" ya da "konaklamak" anlamında olup, Tanrı'nın çölde halkının arasında çadırdaki ya da tapınakta konaklamasını hatırlatan bir dildir. Aynı şekilde Rab'bin Sofrası'nda da Mesih, gerçek bir şekilde aramızda bulunur ve bizimle birlikte konaklar. Bu tema, 19. ayette Ahit Sandığı'na yapılan göndermeyle bir kez daha vurgulanmaktadır. Göklerde Tanrı'nın doğrudan huzurunda bulunmakla, burada dünyada ekmek ve şarap aracılığıyla Tanrı'nın mevcudiyetini yaşamak arasında kurulan bu derin bağ, bizleri Tanrı'nın varlığı merkezinde şekillenen litürjik yapılar oluşturmaya çağırır. Böylece ibadetlerimiz, halk zevkine göre sadeleştirilmiş ve anlamından uzaklaştırılmış "modern" formatlara dönüşmekten korunur ve ilahi mevcudiyetin ağırlığını yansıtmaya devam eder.

Kadın ve Ejderha

Bölüm 12:1–6 bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bu bölümde, çölde bulunan bir kadın tasvir edilir - bu kadın, kiliseyi simgeler ve bulunduğu çöl, son zamanlarda yaşanacak zulüm ve baskıların simgesidir. Kadın, bir çocuk dünyaya getirir; bu çocuk, kurtarıcıdır. Bu görümün amacı, son zamanların çorak ve tehlikelerle dolu ortamında bile, Tanrı'nın kendi kilisesini koruma altına aldığını göstermektir.

Şeytan'ın Yeryüzüne Atılması

Bölüm 12:7–17 bu çalışmaya dâhil edilmemiştir. Bu bölümde, Şeytan'ın, Kuzunun kanıyla mağlup edilişi ve ardından çölde bulunan kadını — yani Tanrı'nın halkı olan kiliseyi - takip edip ona zulmetmeye devam edilişiyle ilgili bir görüm sunulmaktadır.

İki Canavar

5 Canavara, kurumlu sözler söyleyen, küfürler savuran bir ağız ve kırk iki ay süreyle kullanabileceği bir yetki verildi. 6 Tanrı'ya küfretmek, O'nun adına ve konutuna, yani gökte yaşayanlara küfretmek için ağzını açtı.

Bu pasajın büyük bir bölümü çalışmanın dışında bırakılmıştır. Ancak 5. ve 6. ayetler, taşıdıkları güçlü litürjik karşıtlık nedeniyle metne dâhil edilmiştir. Bu ayetlerde, gerçek ibadetin tam zıttı resmedilir: ilk canavar, Tanrı'ya ve O'nun adına karşı küstahça, alaycı ve küfür dolu sözler söyler. Bu ilk canavar, doğrudan Şeytan'ın kendisi olabileceği gibi, onun dünyaya gönderdiği bir temsilcisi de olabilir. İkinci canavar - ki büyük ihtimalle Antikrist olarak tanımlanan figürdür - inanmayanların üzerine kendi işaretini koyar. Bu işaretin mahiyeti hakkında birçok spekülasyon yapılmıştır. Tam olarak ne olduğunu kesin olarak bilemesek de, açık olan şudur: Bu işaret, Şeytan'ın kutsal vaftize karşı geliştirdiği sahte bir karşılıktır. Kutsal Vaftiz ayini, bizleri Tanrı'nın çocukları olarak ilahi mühürle işaretler; Şeytan ise bu kutsal eylemi taklit ederek kendi karanlık ve sahte mührünü oluşturmak ister.

Kuzu ve 144.000 Kişi

14:1 Sonra Kuzu'nun Siyon Dağı'nda durduğunu gördüm. O'nunla birlikte 144 000 kişi vardı. Alınlarında kendisinin ve Babası'nın adları yazılıydı. 2 Gökten, güröl güröl akan suların sesini, güçlü gök gürlemesini andıran bir ses işittim. İşittiğim ses, lir çalanların çıkardığı sese benziyordu. 3 Bu 144 000 kişi, tahtın önünde, dört yaratığın ve ihtiyarların önünde yeni bir ezgi söylüyordu. Yeryüzünden satın alınmış olan bu kişilerden başka kimse o ezgiyi öğrenemedi. 4 Kendilerini kadınlarla lekelememiş olanlar bunlardır. Pak kişilerdir. Kuzu nereye giderse ardısına giderler. Tanrı'ya ve Kuzu'ya ait olacakların ilk bölümü olmak üzere insanlar arasından satın alınmışlardır. 5 Ağızlarından hiç yalan çıkmamıştır. Kusursuzdurlar.

Yine bir kez daha, zamanın nihai sonuna yaklaştırılmış bulunuyoruz. Bu bölümde litürjik açıdan özellikle dikkat çeken bir unsur, Tanrı'nın çocuklarının alınlarına vurulan işaretidir. Bu sembolik eylem, kilisenin ayinsel yaşamında özellikle vaftiz töreninde yeniden hayat bulur: İster çocuk, ister yetişkin olsun, vaftiz edilen kişi, hem alınına hem de yüreğine haç işaretiyle mühürlenir. Bu kutsal mühür, kişinin Tanrı'ya ait olduğunu ve Mesih'in çarmıhıyla belirlenmiş olduğunu ifade eder (Bkz. yukarıda 7:1 ve devamı; ayrıca 144.000 sayısı üzerine yapılan yorumlar).

Üç Meleğin Mesajları

6 Bundan sonra göğün ortasında uçan başka bir melek gördüm. Yeryüzünde yaşayanlara –her ulusa, her oymağa, her dile, her halka - iletmek üzere sonsuza dek kalıcı olan Müjde'yi getiriyordu. 7 Yüksek sesle şöyle diyordu: “Tanrı'dan korkun! O'nu yüceltin! Çünkü O'nun yargılama saati geldi. Göğü, yeri, denizi, su pınarlarını yaratana tapının!” 8 Ardından gelen ikinci bir melek, “Yıkıldı! Kendi azgın fuhuş şarabını bütün uluslara içiren büyük Babil yıkıldı!” diyordu. 9-10 Onları üçüncü bir melek izledi. Yüksek sesle şöyle diyordu: “Bir kimse canavara ve heykeline taparsa, alınına ya da eline canavarın işaretini koydurursa, Tanrı

gazabının kâsesinde saf olarak hazırlanmış Tanrı öfkesinin şarabından içecektir. Böylelerine kutsal meleklerin ve Kuzu'nun önünde ateş ve kükürtle işkence edilecek. 11 Çektikleri işkencenin dumanı sonsuzlara dek tütecek. Canavara ve heykeline tapıp onun adının işaretini alanlar gece gündüz rahat yüzü görmeyecekler. 12 Bu da, Tanrı'nın buyruklarını yerine getiren, İsa'ya imanlarını sürdüren kutsalların sabrını gerektirir". 13 Gökten bir ses işittim. "Yaz! Bundan böyle Rab'be ait olarak ölenlere ne mutlu!" diyordu. Ruh, "Evet" diyor, "Uğraşlarından dinlenecekler. Çünkü yaptıkları onları izleyecek".

Bu pasajda, dünyanın sonu yaklaşırken Müjde'nin yeryüzünün dört bir yanına yayıldığı tasvir edilir. Litürjik açıdan dikkat çeken temel unsur, imansızların Tanrı'nın gazabının şarabını içmeleridir (ayet 9). Kutsal Kitap boyunca - özellikle de Vahiy kitabında - şarap, iki yönlü güçlü bir sembol olarak karşımıza çıkar: bir yandan seçilmiş olanların işareti olarak kullanılır (Rab'bin Sofrası'nda Mesih'in kanını şarap aracılığıyla almak), diğer yandan ise imansızlar için yıkımın ve nihai yargının simgesidir (Tanrı'nın gazap teknesini çiğnemesi, kırmızı şarabın imansızların kanını simgelemesi). Bu çift yönlü sembolizm, Eski ve Yeni Antlaşma boyunca süreklilik gösterir ve özellikle Vahiy kitabında güçlü biçimde vurgulanır. Şaraba yapılan bu çok sayıdaki gönderme, Rab'bin Sofrası ayinine doğrudan veya dolaylı olarak yapılan sembolik atıflar olarak değerlendirilmelidir. Bu da, Mesih'in kanı aracılığıyla verilen hayatla, Tanrı'nın gazabı altında gerçekleşen ölüm arasındaki büyük karşıtlığı gözler önüne serer.

Bölüm 14:14-20 - Yeryüzünün Biçimi (Hasadı)

Bölüm 14:14-20 bu çalışmadan çıkarılmıştır. Bu bölümde, dünyanın sonu, üzüm presinin çiğnenmesi imgesiyle simgesel bir şekilde tasvir edilmektedir.

Bölüm 15 - Yedi Melek ve Yedi Bela

1 Gökte büyük ve şaşılası başka bir belirti gördüm: Son yedi belayı taşıyan yedi melekti. Çünkü Tanrı'nın öfkesi bu belalarla son buluyordu. 2 Ateşle karışık camdan deniz gibi bir şey gördüm. Canavara, heykeline ve adını simgeleyen sayıya karşı zafer kazananlar, ellerinde Tanrı'nın verdiği lirlerle cam denizin üzerinde durmuşlardı. 3-4 Tanrı kulu Musa'nın ve Kuzu'nun ezgisini söylüyorlardı: "Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı, Senin işlerin büyük ve şaşılası işlerdir. Ey ulusların kralı, Senin yolların doğru ve adildir. Ya Rab, senden kim korkmaz, Adını kim yüceltmez? Çünkü kutsal olan yalnız sensin. Bütün uluslar gelip sana tapınacaklar. Çünkü adil işlerin açıkça görüldü". 5 Bundan sonra gökteki tapınağın, yani Tanıklık Çadırı'nın açıldığını gördüm. 6 Yedi belayı taşıyan yedi melek temiz, parlak keten giysiler giymiş, göğüslerine altın kuşaklar sarınmış olarak tapınaktan çıktı. 7 Dört yaratıktan biri yedi meleğe, sonsuzluklar boyunca yaşayan Tanrı'nın öfkesiyle dolu yedi altın tas verdi. 8 Tapınak Tanrı'nın yüceliğinden ve gücünden ötürü dumanla doldu. Yedi meleğin yedi belası sona erinceye dek kimse tapınağa giremedi.

Bu pasaj, "yedi bela tası" olarak bilinen yedili döngülerin sonuncusunu tanıtır: Tanrı'nın gazap dolu yedi tası. Metnin yapısı doğrudan doğruya güçlü bir litürjik karakter taşır. Tanrı'nın gazabını taşıyan yedi melek, göksel tapınağın içinden çıkar (ayet 5); bu melekler, beyaz giysilere ve altın kuşaklara bürünmüşlerdir - tam anlamıyla litürjik bir görünüm içindedirler (ayet 6). Tapınak, Tanrı'nın görkemli varlığının meskenidir; nitekim 8. ayet bunu açık bir dille dile getirir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, hem nihai yargının sahnesi hem de gökteki sonsuz yurdumuzun tasviri, günümüzde yaygın olan "çağdaş" ibadet biçimlerinden çok, tarihsel ve geleneksel kilise litürjisine daha yakındır. Bu bölümde bir kez daha görmekteyiz ki Tanrı, gösterişsiz ve sade döşenmiş bir halk evi ya da kır kulübesinde değil; en yüksek övgüye, azamete ve güzelliğe layık, ihtişamla dolu bir sarayda ikamet eder - öyle bir saray ki her ayrıntısı, her sesi ve her dokusu, O'nun kutsallığına yaraşır biçimde düzenlenmiştir.

Bölüm 16 - Tanrı'nın Gazap Dolu Yedi Tası

Bölüm 16:1–21 bu çalışmadan çıkarılmıştır. Bu bölüm, Tanrı'nın gazap dolu yedi tasının yeryüzüne dökülmesini ayrıntılı biçimde betimler. Burada, 11. bölümde başlayan ve bir önceki kısımda sürdürülen tapınak teması devam eder. Özellikle dikkat çeken bir ayrıntı, Tanrı'nın sunağının konuşmasıdır (ayet 7); bu olağanüstü ayet, hem sunak hem de tapınağın Vahiy kitabındaki, Hristiyanlık tarihindeki ve doğal olarak Hristiyan ibadetindeki merkezi önemini daha da belirginleştirir. Bu bağlamda, bazı çağdaş ibadet akımlarının - örneğin Willow Creek gibi - sunak ve diğer geleneksel litürjik öğeleri bilinçli olarak dışlamaları ve bunu bir gurur vesilesi saymaları, üzerinde ciddi şekilde düşünülmesi gereken bir durumdur. Çünkü sunağın yokluğu, yalnızca bir fiziksel eksiklik değil, aynı zamanda Tanrı'nın kutsal huzurunun, fedakârlığının ve bağışlayıcı lütfunun merkezi sembolünün ibadetten çekilmesi anlamına gelir.

Kısım IV

Bölümler 17 – 18

Fahişenin Yıkımı, Başka İlahların Peşinden Gitmek, Neden Rab’bin Sofrasını Herkes Açmayız

Bölüm 17 - Büyük Fahişe ve Canavar

17:1 Yedi taşı alan yedi melekten biri gelip benimle konuştu: “Gel!” dedi. “Sana engin suların kenarında oturan büyük fahişenin çarptırılacağı cezayı göstereyim. 2 Dünya kralları onunla fuhuş yaptılar. Yeryüzünde yaşayanlar onun fuhşunun şarabıyla sarhoş oldular”. 3 Bundan sonra melek beni Ruh’un yönetiminde çöle götürdü. Orada yedi başlı, on boynuzlu, üzeri küfür niteliğinde adlarla kaplı kırmızı bir canavarın üstüne oturmuş bir kadın gördüm. 4 Kadın, mor ve kırmızı giysilere bürünmüş, altınlar, değerli taşlar, incilerle süslenmişti. Elinde iğrenç şeylerle, fuhşunun çirkefikleriyle dolu altın bir kâse vardı. 5 Alnına şu gizemli ad yazılmıştı: 6 Kadının, kutsalların ve İsa’ya tanıklık etmiş olanların kanıyla sarhoş olduğunu gördüm. Onu görünce büyük bir şaşkınlığa düştüm. 7 Melek bana, “Neden şaştın?” diye sordu. “Kadının ve onu taşıyan yedi başlı, on boynuzlu canavarın sırrını ben sana açıklayayım. 8 Gördüğün canavar bir zamanlar vardı, ama şimdi yok. Biraz sonra dipsiz derinliklerden çıkacak ve

yıkıma gidecek. Yeryüzünde yaşayan ve dünya kuruluşu beri adları yaşam kitabına yazılmamış olanlar canavarı görünce şaşacaklar. Çünkü o bir zamanlar vardı, şimdi yok, ama yine gelecek. 9 “Bunu anlamak için bilgelik gerek. Yedi baş, kadının üzerinde oturduğu yedi tepedir; aynı zamanda yedi kraldır. 10 Bunların beşi düştü, biri duruyor, ötekiye henüz gelmedi. Gelince kısa süre kalması gerek. 11 Yaşamış, ama şimdi yok olan canavarın kendisi sekizinci kraldır. O da yedilerden biridir ve yıkıma gitmektedir. 12 Gördüğün on boynuz henüz egemenlik sürmemiş on kraldır; canavarla birlikte bir saat egemenlik sürmek üzere yetki alacaklar. 13 Düşünce birliği içinde olan bu krallar güçlerini ve yetkilerini canavara verecekler. 14 Kuzu’ya karşı savaşacaklar, ama Kuzu onları yenecek. Çünkü Kuzu, rablerin Rabbi, kralların Kralı’dır. O’nunla birlikte olanlar, çağrılmış, seçilmiş ve O’na sadık kalmış olanlardır”. 15 Bundan sonra melek bana, “Şu gördüğün sular –fahişenin kenarında oturduğu sular– halklar, toplumlar, uluslar ve dillerdir” dedi. 16 “Gördüğün canavarla on boynuz fahişeden nefret edecek, onu perişan edip çıplak bırakacaklar. Etini yiyip kendisini ateşte yakacaklar. 17 Çünkü Tanrı, amacını gerçekleştirme isteğini onların yüreğine koymuştur. Öyle ki, Tanrı’nın sözleri yerine gelinceye dek krallıklarını canavara devretmekte sözbirliği edecekler. 18Gördüğün kadın dünya kralları üzerinde egemenlik süren büyük kenttir”.

Bu bölümde, tarih boyunca Kuzunun karşısında durmuş olan tüm imansızları temsil eden büyük fahişe (ayet 1) gözler önüne serilir. Bu figür, yalnızca bireysel bir kişiliği değil, Tanrı’ya karşı olan tüm iman düşmanı toplulukların birleşik bir simgesini teşkil eder. Kadının üzerine oturduğu canavar, 13. bölümde karşımıza çıkan canavarla aynıdır ve seküler otoriteyi, yani dünyevi ve Tanrı karşıtı güçleri temsil eder. Fuhuşla ilgili imgeler, doğrudan doğruya litürjiyle bağlantılıdır. İlahi Ayin’de Tanrı, Rab’bin Sofrası’nda ekmek ve şarap aracılığıyla kendisini halkına bağışlar ve onlarla ruhsal bir birlik oluşturur. Tanrı kısıkanç bir Tanrı’dır (bkz. Çıkış 34:14) ve halkının Şeytan’la ya da günahla flört etmesine, sadakatsizlik göstermesine göz yummaz. Rab’bin Sofrası, Tanrı’yla ruhsal evliliğimizin kutsal

bir tamamlanma noktasıdır. Bu nedenle, Tanrı bu sofraya saygısızlık edilmesine, imanlılar dışındaki kişilerin gelişigüzel yaklaşmasına ve bu kutsallığın çiğnenmesine kesinlikle tahammül etmez.

Tanrı'yla olan kutsal evlilik bağını bozan bir sadakatsizlik ve ruhsal zina tasviri olarak karşımıza çıkan bu sembolik anlatım, tarih boyunca kilisenin - özellikle de itirafçı (confessional) karaktere sahip olan evrensel (katolik) kilisenin - ve günümüzde, tüm itirafçı Lüteryen cemaatlerin Rab'bin Sofrası konusundaki "kapalı komünyon" anlayışını derinlemesine idrak edebilmemiz açısından oldukça anlamlı ve öğretici bir örnektir. Bizler, Kutsal Kitap'ın açık ve net ifadesine, yani I. Korintliler 11. bölümde vurgulanan ilkeye bağlı kalarak, Mesih'in bedenini ruhsal olarak ayırt edemeyen, onun derin anlamını ve kutsallığını kavrayamayan kişilerin bu ilahi sofraya iştirak etmelerine müsaade etmeyiz. Çünkü böylesi bir katılım, özünde sahte ve aldatıcı bir paydaşlık olup, Tanrı'nın ebedî antlaşmasına karşı yapılmış bir hainliktir - başka bir deyişle, Rab'bin Sofrası'nda sergilenen bir sadakatsizlik ve ruhsal zinadır. Bu mesele, Tanrı'nın gözünde son derece ciddi, ağırbaşlı ve derin bir anlam taşır. Rab, kendi kutsal bedenini, herhangi bir hazırlık ya da imanla kökleşme olmaksızın, her önüne gelen rastgele kişiye — ister Tom, ister Dick, ister Harry ya da Jane olsun - sunulmasını katiben istemez ve hoşnutlukla karşılamaz. Bunun yerine, bu kutsal sofraya yalnızca Tanrı Sözü'nün öğretisiyle yeterince eğitilmiş, doğru öğretiyle ruhsal olarak kökleşmiş, iman yolunda sınanmış ve itirafçı Lüteryen kilisede - özellikle İtirafçı Luteryen kilisesinde tasdik edilmiş (konfirmasyon almış) kişiler - kutsanmış kimseler davet edilir. Her ne kadar bu uygulama insanî zaatlardan tamamen ari olmasa da, elimizdeki en sahih, en güvenilir ve Tanrı'ya olan sadakati en açık biçimde yansıtan yöntemdir. İşte bu sebeple, bu yaklaşım, uluslararası itirafçı Lüteryen Konseyi'ne (ILC) bağlı bulunan tüm kiliselerde aynı özen ve aynı sadakatle korunmalı ve aynı imanla uygulanmaya devam edilmelidir.

Dikkat edin ki bu büyük fahişe - yani Şeytan'ın yeryüzündeki sahte ve sapkın krallığı - yapısal olarak Mesih'in gerçek litürjisinde yer alan kutsal imgeleri taklit eder, fakat bunları tümüyle tersine

çevirerek yozlaştırır. Kadının üzerine oturduğu canavar, yani Şeytan (ayet 3), isimlerle bezenmiştir; tıpkı Mesih'in Yeşaya peygamberde ve başka kutsal metinlerde "Harika Öğütçü", "Barışın Önderi", "Kudretli Tanrı" gibi yüce unvanlarla anılması gibi - ancak burada bu isimler, küfür dolu, Tanrı'ya hakaret niteliğinde ve Mesih'in kimliğini aşağılayıcı niteliktedir. Dahası, Şeytan bir canavar suretindedir; buna karşılık Mesih, alçakgönüllü bir Kuzu şeklinde görünür. Mesih, bize kendi kanıyla dolu bağışlama kâsesini, yani kurtuluş ve lütuf dolu kutsal kadehi sunar; oysa bu fahişe, dünyaya ahlâksızlık ve rezaletle dolu bir kâse uzatır (ayet 4). Bizler vaftizimizde, alınlarımıza kutsal haç işaretiyle mühürleniriz; ama bu kadının alnında "iğrençlik ve rezalet" yazılıdır (ayet 5). Mesih, kanını bizim uğrumuza çarmıhta feda eder ve bu kutsal kanı Rab'bin Sofrası'nda lütufla bizlere sunar; fakat bu fahişe ne kendi kanını verir ne de kendini adar - tam tersine, kutsal şehitlerin kanını kana kana içer (ayet 6). Bütün bu imgeler, gerçek litürji ile Şeytan'ın sahte krallığının yoz, sahtekâr ve alaycı ayin biçimleri arasındaki uçurumu gözler önüne serer.

Chapter 18 - The Fall of Babylon

18:1-24 arası metin bu çalışmadan çıkarılmıştır. Bu bölümde açıkça ayinsel veya litürjik bir gönderme yer almamaktadır. Anlatılan, dünyanın nihai yıkımının öyküsüdür - ancak bu kez, ticaret düzeninin yozlaşmış doğası ve günahla kirlenmiş yapısı üzerinden aktarılmaktadır. Kutsal Kitap'ın, özellikle de Eski Antlaşma'nın birçok yerinde ve İsa Mesih'in sözlerinde defalarca vurgulandığı gibi, gerçek imanın göstergelerinden biri, yoksullara ve muhtaçlara nasıl davranıldığıdır. Elbette ki ticaretin kendisi doğası gereği günah değildir; ancak insanın bozulmuş günahkâr tabiatı, bu alanı da kendi çıkarı ve açgözlülüğü doğrultusunda şekillendirmiş, böylelikle adaletsizlik, sömürü ve bencillik bu düzenin ayrılmaz parçaları hâline gelmiştir. Bu görüşte Yuhanna'ya, ticari düzenin çöküşü ve şeytanın bu alandaki hâkimiyetinin son bulduğu bir tablo sunulmaktadır. Artık şeytan, ekonomik gücü Tanrı'ya karşı kullanamayacak; çünkü adaletin terazisi kurulmuş, kutsal hüküm verilmiştir. Bu da bizlere, dünyevi ihtişamın geçiciliğini ve ilahi adaletin nihai zaferini hatırlatır.

Kısım V

Bölümler 19 - 22

Rab’bin Sofrası, Ayinsel Duruş ve Yeni Gök ile Yeni Yer’de Derin Huşu ve Saygılı Bir Ruh Hâli

Bölüm 19:1-10 - Kuzu’nun Düğün Şöleni

19:1 Bundan sonra gökte büyük bir kalabalığın sesini andıran yüksek bir ses işittim. “Haleluya!” diyorlardı. “Kurtarış, yücelik ve güç Tanrımız’a özgüdür. 2 Çünkü O’nun yargıları doğru ve adildir. Yeryüzünü fuhşuyla yozlaştıran Büyük fahişeyi yargılayıp Kendi kullarının kanının öcünü aldı”. 3 İkinci kez, “Haleluya! Onun dumanı sonsuzlara dek tütecek” dediler. 4 Yirmi dört ihtiyarla dört yaratık yere kapanıp, “Amin! Haleluya!” diyerek tahtta oturan Tanrı’ya tapındılar. 5 Sonra tahttan bir ses yükseldi: “Ey Tanrımız’ın bütün kulları! Küçük büyük, O’ndan korkan hepiniz, O’nu övün!” 6 Ardından büyük bir kalabalığın, gürül gürül akan suların, güçlü gök gürlemelerinin sesine benzer sesler işittim. “Haleluya!” diyorlardı. “Çünkü Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrımız Egemenlik sürüyor. 7Sevinelim, coşalım! O’nu yüceltelim! Çünkü Kuzu’nun düğünü başlıyor, Gelini hazırlandı. 8 Giymesi için ona temiz ve parlak İnce keten giysiler verildi”. İnce keten kutsalların adil işlerini simgeler.

9 Sonra melek bana, “Yaz!” dedi. “Ne mutlu **Kuzu’nun düğün** şölenine ağırlmış olanlara!” Ardından ekledi: “Bunlar gerçek sözlerdir, Tanrı’nın sözleridir”. 10 **Ona tapınmak üzere ayaklarına kapandım. Ama o, “Sakin yapma!” dedi. “Ben de senin ve İsa’ya tanıklığını sürdüren kardeşlerin gibi bir Tanrı kuluyum. Tanrı’ya tap! Çünkü İsa’ya tanıklık, peygamberlik ruhunun özüdür”.**

Artık anlatı yavaş yavaş son aşamasına yaklaşmaktadır. Şeytan sonsuzluk boyunca cehenneme atılmadan önce, bütün imanlılar ebedî düğün şölenine çağrılır. Bu bölümde bir kez daha geleneksel litürjik terimlerin kullanıldığını görürüz: “Halleluya”, “Amin” ve saygı ifade eden geleneksel beden duruşları - eğilme ve diz çökme (ayetler 3, 4, 6, 10). Kuzu’nun ebedî evlilik şöleni, yeryüzünde Rab’bin Sofrası’nda tattığımız kutsal sofranın nihai tamamlanışıdır. Çağdaş, litürjik olmayan ibadet biçimleri, özünde Rab’bin Sofrası’nın değerini küçümsemeyi hedeflemese de, pratikte çoğu zaman böyle bir sonuç ortaya çıkar. Zira “çağdaş” ibadetlerin temel amacı, çoğu zaman insanları günlük yaşamlarında etkin olmaya hazırlamakken, asıl amaç - imanlıyı sofrada Kuzu’nun huzuruna taşımak - arka planda kalır. Oysa böylesine büyük bir sofra hazırlanıyorsa - günahların affı için Rab’bin bizzat kendi bedenini ve kanını sunduğu bir sofra - bu, doğası gereği zengin, derinlikli ve özenle düzenlenmiş bir masa düzeni gerektirir; yani bir litürji. Bu şölene çağrılan konuklar olarak, bizler Tanrı tarafından beyaz giysilerle giydiriliriz (ayet 8); bu giysiler, çarımıhta bizim için canını veren Mesih’in doğruluğunun zarif ve gösterişli elbiseleridir. Böylesine kutsal ve ihtişamlı giysilerle donatılan bir imanlının, önüne sıradan bir mavi tabak menüsü ya da çift köfteli hamburger ve patates kızartması konması elbette düşünülemez. Bu ziyafet, daha çok Ritz Oteli’nde sunulan yedi çeşitlik bir ziyafet gibidir: ağırbaşlı, ihtişamlı, kutsal ve lütuf dolu.

Bölüm 19:11-21 - Beyaz Ata Binmiş Olan

19:11-21 arası metin çıkarılmıştır. Bu bölümde, kahramanımız İsa Mesih'in beyaz bir ata binmiş hâlde tasviri yer alır; Mesih, kilisenin düşmanlarını yok eder.

Bölüm 20 - Bin Yıl, Şeytan'ın Yenilgisi ve Son Yargı

20:1-15 arası metin çıkarılmıştır. Bu bölüm, Şeytan'a yönelik yargıdan önceki bin yıllık barış dönemini ayrıntılı şekilde anlatır. (Bizler şu anda o bin yılın içindeyiz. Bu dönem, Mesih'in "Tamamlandı" dediği anda başlamıştır. Şeytan, Müjde'nin sözüyle mağlup edilmiş ve bağlanmış. Ancak bu çağın son anlarında kısa bir süreliğine serbest bırakılacak, ardından sonsuza dek cehenneme kapatılacaktır).

Bölüm 21 - Yeni Gök, Yeni Yer ve Yeni Kudüs

21:1 Bundan sonra yeni bir gökle yeni bir yeryüzü gördüm. Çünkü önceki gökle yeryüzü ortadan kalkmıştı. Deniz de yoktu artık. 2 Kutsal kentin, yeni Yeruşalim'in gökten, Tanrı'nın yanından indiğini gördüm. Güveyi için **hazırlanmış süslü bir gelin** gibiydi. 3 Tahttan yükselen gür bir sesin şöyle dediğini işittim: "İşte, Tanrı'nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaşayacak. Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak. 4 Onların gözlerinden bütün yaşları silecek. Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalktı". 5 Tahtta oturan, "İşte her şeyi yeniliyorum" dedi. Sonra, "Yaz!" diye ekledi, "Çünkü bu sözler güvenilir ve gerçektir". 6 Bana, "Tamam!" dedi, "Alfa ve Omega, başlangıç ve son Ben'im. Susayana yaşam suyunun pınarından karşılıksız su vereceğim. 7 Galip gelen bunları miras alacak. Ben onun Tanrısı olacağım, o da bana oğul olacak. 8 Ama korkak, imansız, iğrenç, adam öldüren, fuhuş yapan, büyücü, putperest ve bütün yalancılara gelince, onların yeri, kükürtle yanan ateş gölüdür. İkinci ölüm budur". 9 Son yedi belayla dolu yedi taşı taşıyan yedi melekten biri gelip benimle konuştu. "Gel!" dedi, "Kuzu'ya eş olacak gelini

sana göstereyim". 10-11 Sonra melek beni Ruh'un yönetiminde büyük, yüksek bir dağa götürdü. Oradan bana gökten, Tanrı'nın yanından inen ve O'nun görkemiyle ışıldayan **kutsal kenti, Yerusalım'i gösterdi. Kentin ısıltısı çok değerli bir taşın, billur gibi parıldayan yeşim taşının ısıltısına benziyordu.** (12-17. ayetler metinden çıkarılmıştır – göksel Kudüs hakkında daha ayrıntılı tasvirler içerir). 18 Surlar yeşimden yapılmıştı. **Kent ise, cam duruluğunda saf altındandı.** 19-20 Kent surlarının temelleri **her tür değerli taşla** bezenmişti. Birinci temel taşı yeşim, ikincisi laciverttaşı, üçüncüsü akik, dördüncüsü zümrüt, beşincisi damarlı akik, altıncısı kırmızı akik, yedincisi sarı yakut, sekizincisi beril, dokuzuncusu topaz, onuncusu sarıca zümrüt, on birincisi gökyakut, on ikincisi ametistti. 21 On iki kapı **on iki inci**ydi; kapıların her biri birer inciden yapılmıştı. Kentin anayolu cam saydamlığında saf altındandı. 22 **Kentte tapınak görmedim. Çünkü Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı ve Kuzu, kentin tapınağıdır.** 23 Aydınlanmak için kentin güneş ya da aya gereksinimi yoktur. Çünkü Tanrı'nın görkemi onu aydınlatıyor. Kuzu da onun çırasıdır. 24 Uluslar kentin ışığında yürüyecekler. Dünya kralları servetlerini oraya getirecekler. 25 Kentin kapıları gündüz hiç kapanmayacak, orada gece olmayacak. 26 Ulusların görkemi ve zenginliği oraya taşınacak. 27 Oraya murdar hiçbir şey, iğrenç ve aldatıcı işler yapan hiç kimse asla girmeyecek; yalnız adları Kuzu'nun yaşam kitabında yazılı olanlar girecek.

Bizler, Tanrı'nın halkı, Yeni Kudüs'üz (Filipililer 3:3). Mesih'in başlıyıcı lütfuyla bizlere giydirilen ak pak giysiler içinde, kocasına süslenmiş bir gelin gibi hazırlanmışızdır (ayet 2). Gelin olan kilise, damat olan Mesih'le Rab'bin Sofrası'nda buluşur. Yıllar boyunca yüzlerce gelinle çalıştım ve her biri, düğün günlerinin her bir ayrıntısına büyük bir titizlikle yaklaşmış, damatlarının gözünde kusursuz ve eksiksiz görünebilmek için ellerinden gelenin en iyisini ortaya koymuşlardı. Aynı şekilde bizler de, Rab'bin evlilik şölenine - yani Mesih'in litürjik sofrasına - öylesine sıradan ya da gelişigüzel değil, büyük bir dikkat, derin bir saygı ve içten bir hazırlıkla yaklaşmalıyız. Tanrı'nın yüceliği önünde gayriresmî ve çağdaş

anlayışlarla değil, litürjinin her bir ayrıntısına özen göstererek, ruhsal olarak arınmış ve hazırlanmış bir şekilde ibadete yönelmeliyiz (bkz. Matta 22:11-14; düşün giysisi olmayan adamın benzetmesi).

Tanrı'nın parlak ve görkemli yüceliği (ayetler 11-12), bize çağımızda giderek yaygınlaşan ve Tanrı'yı yalnızca "samimi bir arkadaş" gibi görme eğiliminin ne denli yanıltıcı olabileceğini hatırlatır. Bu tür bir anlayış, genellikle elde Starbucks kahve kupalarıyla yapılan gayriresmî ve çağdaş ibadet biçimlerine kapı aralamakta, fakat bu tarz yaklaşımlar, gerçek Tanrı'nın ihtişamına yaraşmaz. Kutsal Şehir'in ayrıntılı ve görkemli tasviriyle birlikte Tanrı'nın azametli betimlemesi, ona yönelik ibadetin de aynı ölçüde vakarla, derin saygıyla ve kutsal bir heybetle icra edilmesi gerektiğini vurgular. Zira Tanrı, Mesih'te bize dostluk gösterse de, O'na yönelik tapınma halk kültürünün yüzeyselliğine değil, ilahi haşmetin farkında olan bir duruşa dayanmalıdır.

Bölüm 22 - Yaşam Irmağı ve Rab'bin Vaat Edilen Dönüşü

22:1 Melek bana Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtından çıkan billur gibi berrak yaşam suyu ırmağını gösterdi. 2 Kentin anayolunun ortasında akan ırmağın iki yanında on iki çeşit meyve üreten ve her ay meyvesini veren yaşam ağacı bulunuyordu. Ağacın yaprakları uluslara şifa vermek içindir. 3 Artık hiçbir lanet kalmayacak. Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtı kentin içinde olacak, kulları O'na tapınacak. 4 O'nun yüzünü görecek, alınlarında O'nun adını taşıyacaklar. 5 Artık gece olmayacak. Çıra ışığına da güneş ışığına da gereksinimleri olmayacak. Çünkü Rab Tanrı onlara ışık verecek ve sonsuzlara dek egemenlik sürecekler. İsa Geliyor 6 Melek bana, "Bu sözler güvenilir ve gerçektir" dedi. "Peygamberlerin ruhlarının Tanrısı olan Rab, yakın zamanda olması gereken olayları kullarına göstermek için meleğini gönderdi". 7 "İşte tez geliyorum! Bu kitaptaki peygamberlik sözlerine uyana ne mutlu!" 8 Bunları işiten ve gören ben Yuhanna'yım. İşitip gördüğümde bunları bana gösteren meleğe tapmak için ayaklarına kapandım. 9 Ama o bana, "Sakın

yapma!” dedi, “Ben senin, peygamber kardeşlerin ve bu kitabın sözlerine uyanlar gibi bir Tanrı kuluyum. **Tanrı’ya tap!**”. 10 Sonra bana, “Bu kitabın peygamberlik sözlerini mühürleme” dedi, “Çünkü beklenen zaman yakındır. 11 Kötülük yapan, yine kötülük yapsın. Kirli olan, kirli işlerini sürdürsün. Doğru olan, yine doğruyu yapsın. Kutsal olan kutsal kalsın”. 12 “İşte tez geliyorum! Vereceğim ödüller yanımdadır. Herkese yaptığının karşılığını vereceğim. 13 **Alfa ve Omega, birinci ve sonuncu, başlangıç ve son Ben'im.** 14 “Kaftanlarını yıkayan, böylelikle yaşam ağacından yemeye hak kazanarak **kapılardan geçip** kente girenlere ne mutlu! 15 **Köpekler**, büyücüler, fuhuş yapanlar, adam öldürenler, putperestler, yalanı sevip hile yapanların **hepsi dışarıda kalacaklar.** 16 “Ben İsa, kiliselerle ilgili bu tanıklığı sizlere iletin diye meleğimi gönderdim. Davut’un kökü ve soyu Ben'im, parlak sabah yıldızı Ben'im”. 17 Ruh ve Gelin, “Gel!” diyorlar. İştin, “Gel!” desin. Susayan gelsin. Dileyen, yaşam suyundan karşılıksız alsın. 18 Bu kitaptaki peygamberlik sözlerini duyan herkesi uyarıyorum! Her kim bu sözlerle bir şey katarsa, Tanrı da bu kitapta yazılı belaları ona katacaktır. 19 Her kim bu peygamberlik kitabının sözlerinden bir şey çıkarırsa, Tanrı da bu kitapta yazılı yaşam ağacından ve kutsal kentten ona düşen payı çıkaracaktır. 20 Bunlara tanıklık eden, “Evet, tez geliyorum!” diyor. **Amin! Gel, ya Rab İsa! 21Rab İsa'nın lütfu kutsallarla birlikte olsun! Amin.**

Kitabın son sahnesi, kutsal ayinin mekânsal düzeniyle dikkat çekici bir benzerlik taşır. Göklerin merkezinde Tanrı'nın tahtı nasıl yer alıyorsa, yeryüzündeki kilisenin sunağı da ibadethanenin merkezine yerleştirilmiştir - çünkü Tanrı'nın huzuru tam da oradan, Oğlu'nun gerçek bedeninden ve kanından yayılır (ayet 1). Semavi tapınma görkemli, derinlikli ve kutsaldır; bu nedenle bizlerin yeryüzündeki ibadet şekilleri de aynı şekilde ihtişamla bezenmiş, ruhsal olarak zenginleştirilmiş ve kutsallıkla şekillenmiş olmalıdır (ayet 3).

Her ne kadar çağımızın kültürü kadın ile erkek, çocuk ile ebeveyn (örneğin “çocuk hakları”), insan ile hayvan arasındaki sınırları

bulanıklaştırıyor ve ayrımları ortadan kaldırıyor olsa da, Kutsal Kitap'ın tanıklığına göre bu ayrımlar yerindedir ve korunmaları gereklidir. İmansız olan 'köpekler', Rab'bin Sofrası'nın kutsal litürjisinden dışlanırlar (ayetler 14-15); çünkü onlar, Rab'bin gerçek bedeninin ve kanının bu ayinde gerçekten mevcut olduğunu idrak edemezler. Doğamız gereği bizler de o 'köpeklerden' farksızız; ancak Mesih'in doğruluğuna büründürülmüş olduğumuz için bu kutsal sofraya kabul edilmiş bulunuyoruz. Elbette, iman etmeyenleri kilisenin topluluğuna davet etmeliyiz; ancak bu, onların ilgisini çekmek uğruna ibadeti basitleştirmemiz veya içinde yaşadığımız putperest kültüre benzetmemiz gerektiği anlamına gelmez. Kilise ibadeti, özünde müjdeleme amacıyla düzenlenmiş bir etkinlik değildir; bilakis, bu ibadet, Mesih'in doğruluk giysisini üzerinde taşıyanlar için hazırlanmış ilahi bir evlilik şölenidir. Müjdeleme hizmeti, daha çok bireysel ilişkilerde ve resmiyet taşımayan ortamlarda daha etkili ve verimli şekilde icra edilir. Ne yazık ki günümüzde birçok kilise, halkın hoşuna gitmek için ibadet tarzlarını popüler kültürün albenili ve tanıdık ezgilerine göre şekillendirmektedir. Oysa bu yol, Kutsal Yazıların ruhuna uygun değildir. Vahiy kitabında da gördüğümüz gibi, Mesih'e sunulan ibadet - kullandığı giysiler, eğilme ve diz çökme gibi saygı ifadeleri, dualar ve diğer litürjik ayrıntılarıyla - gündelik yaşamdan tamamen farklıdır; çünkü bu ibadet, yeryüzüne yansıyan göksel kutsallığın bir tasviridir.

Bu bölüm aynı zamanda açıkça gösteriyor ki, ibadet isteğe bağlı, keyfî bir tutum değil; Tanrı'nın halkına yönelttiği kutsal bir çağrıdır (ayet 9). Metin, hem ritüel davranışlara hem de ibadet sırasında giyilen kıyafetlere özel bir vurgu yapmaktadır (ayetler 8 ve 14). Ayrıca, ayet 13'te görülen şiirsel yapı - özellikle aynı düşüncenin farklı ifadelerle yinelandığı paralellik sanatı - litürjik söylemin edebî ve estetik boyutunu gözler önüne serer. Tüm bu unsurlar, bizlere sadece ibadetin içeriğinin değil, biçiminin ve sunuluş tarzının da kutsallık ve derinlik taşıması gerektiğini öğretir.

Sonuç

Vahiy kitabı açıkça ortaya koymaktadır ki, düzenli, kutsal ve litürjik bir ibadet tarzı, boğazlanmış olan Kuzu'ya tapınmak ve O'nun adını yüceltmek için en uygun ve en layık yaklaşımdır. Bu eserin son sözleri bile litürjik bir nitelik taşır. Nasıl ki bu mukaddes kitap bir dua ve selâmla başlamışsa, aynı şekilde, litürjik bir dua ve kutsal bir bereketle sona ermektedir. Rab'bin lütfu üzerinizde olsun; bu esrarengiz ve görkemli kitabın, ve tüm Kutsal Yazıların içerisinde bulunan ibadet düzenlerine, dualara ve kutsal ayinlere duyduğunuz sevgi ve kavrayış her geçen gün daha da derinleşsin.

Vahiy kitabı açıkça ortaya koymaktadır ki, düzenli, kutsal ve litürjik bir ibadet tarzı, boğazlanmış olan Kuzu'ya tapınmak ve O'nun adını yüceltmek için en uygun ve en layık yaklaşımdır. Bu eserin son sözleri bile litürjik bir nitelik taşır. Nasıl ki bu mukaddes kitap bir dua ve selâmla başlamışsa, aynı şekilde, litürjik bir dua ve kutsal bir bereketle sona ermektedir. Rab'bin lütfu üzerinizde olsun; bu esrarengiz ve görkemli kitabın, ve tüm Kutsal Yazıların içerisinde bulunan ibadet düzenlerine, dualara ve kutsal ayinlere duyduğunuz sevgi ve kavrayış her geçen gün daha da derinleşsin.

